

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 17-18 listopada 2012 na kierunku zarządzanie
prowadzonym w ramach obszaru społecznego na poziomie studiów I stopnia
profil praktyczny realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na
Wydziale Zarządzania Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Kaliszu**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Stefan Wrzosek – ekspert PKA
- dr hab. Wojciech Downar – członek PKA
- mgr Hanna Chrobak - Marszał – ekspert PKA
- Karolina Bobusia - imię i nazwisko – ekspert PKA

Krótką informacja o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Zarządzania Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu na kierunku zarządzanie odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2012/2013. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi. Pierwsza ocena jakości kształcenia na tym kierunku studiów odbyła się w roku 2007 i zakończyła wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała Nr 344/2007 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 31 maja 2007 r.).

Aktualna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie: przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny, a także przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, w tym biblioteki, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku studiów.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę

1.1).

Kierunek zarządzanie jest wiodącym kierunkiem studiów nie tylko na Wydziale Zarządzania, ale również w całej Uczelni. Potwierdza to wysoka, w stosunku do innych kierunków, liczba studentów. W roku akademickim 2012/2013 na tym kierunku studiów studiowało 30,8% (1366) ogółu studentów Uczelni, oraz 86,6% ogółu studentów Wydziału Zarządzania. Od roku akademickiego 2012/2013 na Wydziale Zarządzania prowadzone jest kształcenia na dwóch kierunkach, tj. zarządzanie oraz bezpieczeństwo wewnętrzne.

Usytuowanie w/w kierunku na tym Wydziale było uzasadnione posiadaniem odpowiedniej kadry dydaktycznej. Natomiast rozpoczęcie kształcenia na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne oraz likwidacja specjalności „zarządzanie bezpieczeństwem” na kierunku zarządzanie spowodowało zmniejszenie liczby kandydatów na ocenianym kierunku studiów. Jednakże nadal kierunek ten należy kierunków dominujących w Uczelni.

Uczelnia rozpoczęła działalność od prowadzenia kształcenia na 3 specjalnościach, tj. zarządzanie biznesem, technologia maszyn oraz elektroenergetyka na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1999 r. (Dz. U. Nr 60 poz. 640), zaś w roku 2000 – na wniosek Uczelni uruchomione zostały kolejne specjalności – m. in. zarządzanie w instytucjach samorządowych oraz inżynieria ochrony środowiska (rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2000 r. – Dz. U. 27, poz. 321). Decyzją z dnia 17 września 2004 r. Minister Edukacji Narodowej i Sportu dokonał przyporządkowania prowadzonych specjalności m. in. do ocenianego kierunku studiów.

Od momentu wejścia w życie ustawy z dnia 27 lipiec 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym Uczelnia uzyskała autonomię w tworzeniu specjalności. Plany i programy studiów na wszystkie specjalności realizowane w ramach kierunku zarządzanie były zatwierdzone przez Senat.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń początkowo Instytutu oraz od 2011 r. tj. od momentu utworzenia (na mocy decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 24 stycznia 2011 r. UP-6043-13294-1/BR/11) Wydziału Zarządzania wraz z listami obecności w powyższych sprawach. W posiedzeniach tych organów brali udział tylko interesariusze wewnętrzni.

Misja Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej została zatwierdzona Uchwałą Senatu Nr 49/III/2008 z dnia 4 grudnia 2008 r. w sprawie przyjęcia misji Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu.

PWSZ posiada sformułowaną misję oraz strategię zarówno na poziomie Uczelni, jak i Wydziału Zarządzania. Obie strategie obejmują okres do 2020 r.. Misja Uczelni została przyjęta uchwałą Senatu PWSZ nr 43/11 z dnia 4 grudnia 2008 w sprawie przyjęcia misji PWSZ. Natomiast zaktualizowana strategia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej została zatwierdzona Uchwałą Senatu Nr 371/2012 z dnia 1 marca 2012 r. w sprawie uchwalenia Strategii Rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu na lata 2012 - 2020.

Uchwała Senatu PWSZ 371 z dnia 1 marca 2012 r. wprowadziła formalnie w życie Strategię rozwoju PWSZ w Kaliszu, natomiast na poziomie jednostki Rada Wydziału zaopiniowała pozytywnie strategię Wydziału Zarządzania uchwałą RW PWSZ nr 13/2011 z dnia 14 października 2011 r..

Misja Uczelni jest oparta na związkach kształcenia z potrzebami rozwoju gospodarki i społeczeństwa opartego na wiedzy oraz na kreowaniu wiedzy poprzez prowadzenie badań naukowych i rozpowszechnianie ich wyników dla dobra człowieka i społeczeństwa. Dużą wagę Uczelnia przywiązuje do wkładu, jaki absolwenci szkoły wnoszą w życie gospodarcze i społeczne regionu, Polski i Europy.

Misją Wydziału jest kształcenia kadr spełniających wymagania współczesnego rynku pracy oraz pretendowanie do roli głównego ośrodka nauk o zarządzaniu w Południowej Wielkopolsce.

Koncepcja kształcenia na kierunku „zarządzanie” zakłada szeroką i zróżnicowaną ofertę kształcenia, a program studiów ma zapewnić dobre przygotowanie absolwentów do radzenia sobie na rynku pracy. Taka koncepcja w swoim założeniu jest właściwa, może ona bowiem zapewnić absolwentom szerokie możliwości zatrudnienia, również na stanowiskach kierowniczych w instytucjach samorządowych, w domach mediowych, w agencjach

reklamowych, w działach finansowo – księgowych przedsiębiorstw, itp. Jednak szeroki zakres oferty nie może wykraczać, poza efekty określone dla dyscypliny nauk o zarządzaniu.

O ile nazwy wszystkich specjalności kojarzą się z zarządzaniem specyficznymi obszarami życia gospodarczego i społecznego, to ich treści wykraczają, w kilku przypadkach nawet znacznie, poza dyscyplinę nauk o zarządzaniu i standard kierunku „zarządzanie”. Dotyczy to takich specjalności jak: „Zarządzanie mediami”, „Zarządzanie działalnością socjalną”, „Gospodarowanie nieruchomościami”, „Administracja i gospodarka samorządowa”, „Finanse publiczne i polityka fiskalna”, oraz wycofana z oferty kierunku „zarządzanie” specjalność „Zarządzanie sportem, turystyką i rekreacją”. Specjalności te, pod względem treściowym, wyprofilowane są w taki sposób, że są w znaczącym stopniu skoncentrowane na samym przedmiocie, a nie na zarządzaniu nim (np. na specjalności „Zarządzanie działalnością socjalną”, kształci się specjalistów od działalności socjalnej, a nie od zarządzania tym specyficznym obszarem. Potwierdzają to takie przedmioty w toku studiów jak: „Propedeutyka resocjalizacji”, „Metodyka pracy socjalnej”, „Profilaktyka środowiskowa i uzależnień”, „Praca w środowisku - poradnictwo socjalne”. Podobnie specjalność „Zarządzanie mediami”, która obejmuje takie przykładowe przedmioty jak: „Scenariuszopisanie”, „Fotografia i przetwarzanie obrazu” czy „Sztuka operatorska”).

Przyjętą przez Wydział koncepcję kształcenia polegającą na realizowaniu szerokiej i różnorodnej oferty kształcenia należy ocenić pozytywnie, również w kontekście jej zgodności z misją i celami strategicznymi Uczelni i Wydziału. Jednak przeprofilowania wymaga treść niektórych specjalności, tak aby rzeczywiście dotyczyły one kształcenia specjalistów od zarządzania lub przeniesienia na inne kierunki prowadzone przez Uczelnię.

Oferta kształcenia na kierunku „zarządzanie” jest bardzo różnorodna. Liczba specjalności jest duża, ale ma to swoje uzasadnienie w liczbie studentów, szczególnie na studiach stacjonarnych (średnio po 10 grup na roku). Oferowane specjalności obejmują szeroki zakres zagadnień zarządczych (od zagadnień z zarządzania, finansów poprzez ekonomię po specyfikę zarządzania w poszczególnych obszarach). Kryterium, które powinno być brane pod uwagę przy budowaniu programów i uruchamianiu poszczególnych specjalności według zasad określonych w KRK, to zgodność treści kształcenia z efektami sformułowanymi dla kierunku „zarządzanie”. Z tego punktu widzenia modyfikacji wymagają treści niektórych, wskazanych powyżej, specjalności. Takie podejście uzasadnia też poszerzenie w programie studiów liczby dyscyplin (może również dziedzin i obszarów), do których odnoszą się efekty kształcenia.

Stopień innowacyjności oferty jest stosunkowo wysoki. Niektóre z tych specjalności można uznać za niestandardowe. Potwierdzeniem takiej polityki władz Wydziału w zakresie różnorodności oferty jest fakt, że na obecnym trzecim roku uruchomionych jest aż siedem specjalności z aktualnej oferty kształcenia.

Wydział ma możliwość elastycznego kształtowania oferty. W ostatnich kilku latach nastąpiły znaczne zmiany w ofercie kształcenia (likwidowanie ze względu na brak zainteresowania, przenoszenie specjalności na inne kierunki, itp.), ale obecnie oferta jest ustabilizowana. Wydział zbiera informację o atrakcyjności realizowanych specjalności. Uruchamianie i likwidacja specjalności leży w gestii Rady Wydziału.

1.2).

W opracowaniu i doskonaleniu koncepcji kształcenia na kierunku "zarządzanie" biorą udział interesariusze wewnętrzni, którymi są m.in. Rektor, Dziekan Wydziału Zarządzania, Senat, pracownicy Uczelni, studenci, itp. Udział interesariuszy wewnętrznych w opracowaniu koncepcji kształcenia wynika z istniejących dokumentów formalnych.

Przy PWSZ w Kaliszu działa Rada Konsultacyjna, której zadaniem jest m.in. opiniowanie jakości i przydatności kierunków studiów oraz realizowanych specjalności.

Udział interesariuszy zewnętrznych w kształtowanie koncepcji kształcenia na kierunku „zarządzanie” opiera się on na nieformalnych dyskusjach z przedstawicielami praktyki. Zakres udziału i konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi wymaga udokumentowania w szerszym zakresie niż dotychczas.

Od listopada 2012 r. przeprowadzane są badania ankietowe za pośrednictwem Ośrodka Badań Regionalnych, które mają na celu pozyskanie informacji od jednostek samorządu terytorialnego oraz biur pracy regionu kalisko – ostrowskiego umożliwiających uwzględnienie ewentualnych uwag i sugestii dotyczących przyszłych modyfikacji oferty programowej. Zakres współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w zakresie ich udziału w kształtowaniu koncepcji kształcenia powinien być rozwijany i, w większym zakresie niż dotychczas, sformalizowany.

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Rady Wydziału Zarządzania, w których uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą na Wydziale procedurą. W posiedzeniach organów kolegialnych uczestniczyli studenci.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: w pełni

1.1) Koncepcja kształcenia na kierunku „zarządzanie” odpowiada zarówno przyjętej misji, jak również założeniom strategii na poziomie Uczelni i Wydziału. Oferta kształcenia na kierunku „zarządzanie” jest bardzo różnorodna i daje znaczne możliwości wyboru studentom. Jednak niektóre ze specjalności, wskazane w powyższej części raportu, z punktu widzenia merytorycznego nie odpowiadają zakresowi dyscypliny nauk o zarządzaniu, ani standardom określonym dla kierunku „zarządzanie”. Dlatego też specjalności te powinny zostać dostosowane do specyfiki zarządzania.

1.2) Uczelnia oraz Wydział podejmują wiele działań, które mają na celu pozyskanie informacji od interesariuszy zewnętrznych, angażowanie pracowników i studentów w współpracę z interesariuszami, co w konsekwencji przekłada się bezpośrednio lub pośrednio na formułowaną koncepcję kształcenia, zakładane efekty oraz przebieg procesu kształcenia. Działania te, szczególnie w stosunku do interesariuszy zewnętrznych, powinny być w większym stopniu dokumentowane i systemowe.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1).

Zgodnie z warunkiem określonym w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, efekty kształcenia zostały określone przez senat Uczelni. Senat PWSZ w Kaliszu podjął Uchwałę nr 381/2012 z dnia 01 marca 2012 r. w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia. Dla kierunku "zarządzanie" sformułowanych jest łącznie 47 efektów kierunkowych z zachowaniem ich struktury (wiedza - 16, umiejętności - 24 oraz kompetencje społeczne - 7). Zakładane efekty kształcenia są takie same dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Liczba, struktura i stopień szczegółowości efektów

kierunkowych jest właściwy. Wydział sformułował większą liczbę efektów w zakresie umiejętności, co jest uzasadnione, szczególnie dla profilu praktycznego. Kierunkowe efekty kształcenia są odniesione do efektów obszarowych. Na podstawie tabeli odniesień efektów kierunkowych do obszarowych, (która stanowi element uchwalonego przez Senat programu kształcenia) można stwierdzić, że efekty kierunkowe odpowiadają obszarowi nauk społecznych i są uszczegółowieniem efektów obszarowych dla profilu praktycznego. Każdy z efektów obszarowych jest realizowany przez odpowiadające im treściowo efekty kierunkowe. Rada Wydziału Zarządzania podjęła Uchwałę nr 8/2012 z dnia 28 maja 2012 roku w sprawie przyjęcia programów kształcenia dla studentów rozpoczynających naukę w roku akademickim 2012/2013 zgodnych z Krajowymi Ramami Kwalifikacji (uchwała ta była później modyfikowana). Z uchwalonego przez Radę Wydziału programu studiów wynika, że kierunek "zarządzanie" został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych. W innych dokumentach wskazana jest dziedzina wiedzy, do której odnoszą się efekty kształcenia (nauki ekonomiczne) oraz dyscyplina nauk o zarządzaniu. Ale w tym zakresie wskazane byłoby doprecyzowanie nazwy dziedziny i dyscypliny (obecnie w programie studiów stwierdzono, że „kierunek studiów został przyporządkowany do obszaru kształcenia odpowiadającego naukom o zarządzaniu”), zgodnie z nomenklaturą przyjętą w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych.

Współpraca Władz Uczelni z samorządem studenckim przy opracowywaniu programu i efektów kształcenia przebiega zgodnie z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Na wniosek Rady Wydziału, Samorząd Studencki PWSZ w Kaliszu wydaje opinie dotyczące programów studiów oraz planów zajęć.

Studenci są świadomi wymagań rynku pracy i w ich opinii opracowany program kształcenia oraz zawarte w nim zakładane efekty kształcenia, pozwolą je spełnić. Duża część studentów podejmuje pracę zawodową związaną tematycznie z ocenianym kierunkiem i nie zgłasza zastrzeżeń w odniesieniu do przedstawianych treści programowych. Podczas spotkania, studenci oświadczyli, iż znany jest im program kształcenia oraz treść kart przedmiotów. Karty przedmiotów i sylabusy zostały przez Uczelnię udostępnione na stronie internetowej są również przedstawiane studentom na pierwszych zajęciach przez prowadzących.

Efekty sformułowane dla kierunku "zarządzanie" odzwierciedlają założenia koncepcji kształcenia - podkreślany jest aspekt praktyczny (m.in. duży udział umiejętności w strukturze efektów kształcenia). Wydział Zarządzania dla kierunku "zarządzanie" od r.a. 2012/2013 prowadzi kształcenia na profilu praktycznym. Wydział obecnie korzysta z różnych form współpracy z podmiotami gospodarczymi, na ogół współpraca ta nie jest sformalizowana. Art. 168a, ust. 2, ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym precyzuje, iż umowa zawarta w formie pisemnej między uczelnią a podmiotem gospodarczym określa sposób prowadzenia i organizację studiów o profilu praktycznym. Może ona również zawierać takie informacje jak: możliwość prowadzenia zajęć praktycznych ze studentami przez pracowników podmiotów gospodarczych, udział podmiotu gospodarczego w opracowaniu programu nauczania, sposób dofinansowania studiów przez podmiot gospodarczy, efekty kształcenia, sposób realizacji praktyk i staży. Dlatego też w tym zakresie Wydział powinien w większym stopniu sformalizować zasady prowadzenia profilu praktycznego z podmiotem/podmiotami gospodarczym/i.

Sformułowane efekty kierunkowe są zgodne z określonym opisem efektów kształcenia dla profilu praktycznego w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych (Załącznik nr 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego).

Wydział opracował „Karty przedmiotów”, w których określone są cele i efekty kształcenia dla każdego przedmiotu z planu studiów, w tym również dla seminarium dyplomowego, języków obcych, praktyk oraz wychowania fizycznego. Dla każdego przedmiotu sformułowanych jest po kilka celów, na ogół 4 cele i 4 efekty przedmiotowe. Do każdego efektu przedmiotowego przypisany jest realizowany cel przedmiotowy oraz wskazane są efekty kierunkowe (z uwzględnieniem ich struktury), które realizuje dany efekt przedmiotowy. Wskazane jest również, które treści programowe przedmiotu realizują konkretny efekt(y) przedmiotowy. Przyjęte w tym zakresie rozwiązanie umożliwia ocenę możliwości osiągnięcia celów i efektów kierunkowych poprzez realizację poszczególnych przedmiotów (modułów).

Wątpliwości budzi możliwość realizacji efektów kierunkowych w przypadku wskazanych w poprzedniej części raportu specjalności, których treści znacznie odbiegają od zakresu dyscypliny nauk o zarządzaniu. Cele i efekty zdefiniowane dla niektórych przedmiotów specjalnościowych nie odpowiadają dyscyplinie nauk o zarządzaniu, dziedzinie nauk ekonomicznych, a nawet obszarowi nauk społecznych, a ich przypisanie do efektów kierunkowych „zarządzania” jest merytorycznie nieuzasadnione. Na przykład dla przedmiotu „Scenografia i organizacja przestrzeni” sformułowany jest efekt EK5 („Świadomie stosuje w scenografii określone środki wyrazu w celu wywołania na widzu zamierzonego wrażenia”), który jest odniesiony do efektu kierunkowego K_U08 („Potrafi dokonać analizy własnych działań i wskazać obszary wymagające modyfikacji w przyszłym działaniu”). Takie przypisanie efektów odbiega od istoty obszaru nauk społecznych i dziedziny nauk ekonomicznych, które stanowią podstawę do sformułowania kierunkowych efektów kształcenia.

Przyjęty sposób określania celów i efektów przedmiotowych i kierunkowych jest właściwy w odniesieniu do specjalności „Zarządzanie biznesem”, „Zarządzanie logistyką”, „Finanse przedsiębiorstwa i controlling” oraz „Zarządzanie w instytucjach samorządowych”. Na podstawie analizy kart przedmiotu można stwierdzić, że cele i efekty kierunkowe (ogólne i specyficzne) są możliwe do osiągnięcia poprzez realizację celów i efektów przedmiotowych. Jednak biorąc pod uwagę część wskazanych wcześniej specjalności, część celów i efektów przedmiotów specjalnościowych nie odpowiadają dyscyplinie zarządzania, dziedzinie nauk ekonomicznych i obszarowi nauk społecznych.

Karta przedmiotu została również sporządzona według zasad zgodnych z KRK dla praktyk. W opisie modułu zostały określone cele, efekty i treści programowe praktyki. Efekty tego modułu realizują określone efekty kierunkowe.

Podsumowując można stwierdzić, że zarówno cele, jak i efekty kierunkowe dla wszystkich lat studiów będą osiągnięte, gdy zrealizowane zostaną cele i efekty sformułowane dla poszczególnych przedmiotów (modułów) – za wyjątkiem wskazanych specjalności.

Opis założonych efektów kształcenia dla kierunku "zarządzanie" został sformułowany jako załącznik do uchwały Senatu nr 381/2012 z dnia 1 marca 2012 r. zatwierdzającej te efekty. Informacje o programie kształcenia są dostępne na platformie e-Akademia. Po zalogowaniu się w zakładce kierunku „zarządzanie” dostępne są informacje o programie kształcenia, zarówno przed wprowadzeniem Krajowych Ram Kwalifikacji, jak również dostępny jest program kształcenia od naboru 2012/2013, zgodny z KRK. Efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów (modułów) są określone w "Kartach przedmiotów", które są dostępne na stronie internetowej Uczelni.

Dla 2, 3 i 4 roku w ofercie kształcenia na kierunku "zarządzanie" na stronie internetowej Uczelni opublikowany jest skrócony opis efektów kształcenia oraz charakterystyka sylwetki absolwenta – również w informatorze dla kandydatów na studia. Realizowane specjalności nie mieszczą się ściśle w programie kierunku zarządzanie.

Utworzenie kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* spowodowało, że na pierwszym roku studiów nie pojawią się niezgodności związane z tą specjalnością.

Ocenę dostępności opisu zakładanych efektów kształcenia należy ocenić pozytywnie. Opis zakładanych efektów kształcenia został udostępniony w postaci sylabusów i kart przedmiotów przedstawionych na zajęciach przez prowadzących, są one również dostępne w dziekanacie oraz umieszczone na stronie internetowej Uczelni.

2.2).

Wydział Zarządzania, według zasad zgodnych z KRK, sformułował łącznie 47 efektów dla kierunku „zarządzanie”, w tym 16 efektów obejmujących wiedzę, 24 umiejętności oraz 7 efektów odpowiadających kompetencjom społecznym. Sposób sformułowania efektów kierunkowych jest zrozumiały, zapisy nie budzą wątpliwości językowych i merytorycznych. Efekty kierunkowe sformułowane są z różnym stopniem szczegółowości, ale w sposób umożliwiający ich weryfikację.

Natomiast niektóre z efektów przedmiotowych (dotyczy to poszczególnych przedmiotów specjalnościowych na wymienionych wcześniej specjalnościach), pomimo, że sposób ich sformułowania jest poprawny i zrozumiały, to nie odpowiadają one obszarowi nauk społecznych. Przykładem może być efekt „Zna podstawowe środki wyrazu stosowane w pracy fotograficznej ...” z przedmiotu „Fotografia i przetwarzanie obrazu” na specjalności „Zarządzanie mediami”. Przypadki tak sformułowanych efektów przedmiotowych nie są odosobnione.

Zgodnie z opinią studentów efekty kształcenia sformułowane są klarownie i umożliwiają wykładowcom opracowanie przejrzystej formy weryfikacji ich osiągnięcia. Forma i treść przedstawienia efektów w kartach opisu przedmiotów nie stwarza problemów interpretacyjnych i dla zdecydowanej większości studentów jest przejrzysta. Sylabusy napisane są w sposób zrozumiały dla studentów, a prowadzący konsekwentnie przestrzegają zasad zaliczenia przedmiotu przedstawionych na pierwszych zajęciach.

2.3).

Sposób weryfikacji efektów kierunkowych jest zapewniony poprzez sformułowane efekty przedmiotowe, odniesienie efektów przedmiotowych do kierunkowych i określenie metod weryfikacji efektów przedmiotowych. W kartach przedmiotu określona jest część „Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia”. W kartach przedmiotów określone są metody weryfikacji założonych efektów kształcenia z jednoczesnym zaznaczeniem, która metoda realizuje konkretny efekt. System powiązań metod weryfikacji z efektami przedmiotowymi i kierunkowymi uwzględnia strukturę efektów kształcenia.

Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia z punktu widzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych został przeanalizowany m.in. na etapie realizacji procesu kształcenia oraz procesu dyplomowania.

Przechowywanie efektów kształcenia. W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu obowiązują zapisy „Instrukcji kancelaryjnej”, stanowiącej załącznik nr 2 do zarządzenia Rektora nr 37 z dnia 29 grudnia 2003 r., której celem jest ustalenie zasad postępowania, mających zapewnić sprawne i szybkie wykonywane czynności kancelaryjnych. Instrukcja ta określa zasady przechowywania i postępowania z aktami w toku bieżącej pracy w komórkach organizacyjnych.

Po upływie okresu przechowywania, akta przekazywane są do archiwum uczelnianego na podstawie spisu zdawczo-odbiorczego, sporządzonego zgodnie z oznaczeniem przewidzianym w instrukcji oraz zgodnie z określonymi w niej symbolami.

Efekty kształcenia są przechowywane przez egzaminatora przez okres jednego roku na podstawie przepisów Zarządzenia nr 16/2011 Rektora z dnia 18 marca 2011 r. w sprawie zasad składania i przechowywania prac kontrolnych, egzaminacyjnych i dyplomowych.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. karty okresowych osiągnięć studenta, protokoły egzaminacyjne oraz dyplomy prowadzona jest prawidłowo. Zwraca się uwagę na fakt, iż w suplementach w pkt. IV ust. 2 Standardy kształcenia – wpisywana jest niewłaściwa podstawa prawna, tj. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 kwietnia 2002 r. w sprawie standardów nauczania dla poszczególnych kierunków studiów i poziomów kształcenia, zamiast rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166, z późn. zm.), zgodnie z którym studenci ukończyli studia na ocenianym kierunku studiów. W pkt. IV ust. 3 tego suplementu przy poszczególnych semestrach należy uzupełnić wpis o rok akademicki oraz wpis tytułu i oceny z pracy dyplomowej.

W celu oceny możliwości weryfikacji efektów kształcenia Zespół Oceniający przeanalizował wybrane prace śródsesemestralne, zaliczeniowe oraz egzaminacyjne z ostatniego semestru na kierunku "zarządzanie".

Z przedmiotu „Mikroekonomia” na egzaminie studenci rozwiązywali zadania oraz odpowiadali na pytania opisowe. Oceny prac są właściwie zróżnicowane, oceny są adekwatne do poziomu prac, wiele prac jest słabych, ale jest też stosunkowo dużo ocen niedostatecznych.

Niektóre z przedmiotów archiwizowane we właściwy sposób, np. „Finanse przedsiębiorstwa”, dobrze opisana teczka z pracami, zaznaczone są prace poprawkowe. Z „Podstaw zarządzania” pytania opisowe. Na prace prowadzący zaznaczał tylko oceny. Brak jest naniesionych uwag oceniającego. Z przedmiotu „Ochrona własności intelektualnej” studenci otrzymali pytania na dobrze przygotowanym formularzu. Z „Rachunkowości finansowej” egzamin obejmował część teoretyczną i praktyczną (zadania polegające na księgowaniu). Prace dobrze opisane przez osobę sprawdzającą, zaznaczone są i poprawiane błędy.

Ogólnie można stwierdzić, że prace są na ogół opisywane przez sprawdzających. Oceny są adekwatne do poziomu prac, nie stwierdzono przypadków zawyżania ocen. Merytoryczna treść zaliczeń / egzaminów z wybranych przedmiotów odpowiada treści przedmiotu. Dobór metod pisemnych zaliczeń jest różnorodny (zadania, pytania opisowe, krótkie zadania problemowe, testy). Na podstawie przeanalizowanych prac można stwierdzić, że na kierunku "zarządzanie" istnieje możliwość weryfikowania efektów kształcenia przy wykorzystaniu stosowanych metod zaliczeń i egzaminów.

Narzędziem systemu kształcenia potwierdzającym osiągnięcie założonych efektów jest analiza tematyki prac licencjackich i ich zgodność z celami i efektami sformułowanymi dla kierunku „zarządzanie”. Konsekwencją przyjętej oferty kształcenia jest również tematyka obronionych w r.a. 2011/2012 prac licencjackich (419 prac). Największe wątpliwości budzi tematyka prac licencjackich obronionych na specjalnościach „Zarządzanie mediami”, „Zarządzanie sportem i rekreacją” oraz „Zarządzanie bezpieczeństwem”. Na specjalnościach tych odpowiednio około 40%, 70% i 60% prac nie odpowiada efektom sformułowanym dla dyscypliny nauk o zarządzaniu. Przykładowe tematy niezgodne ze standardem kierunku „zarządzanie” to:

- „Terroryzm we współczesnym świecie, a prawa człowieka”,
- „Wpływ telewizji na dzieci”,
- „Ewolucja filmu dokumentalnego”,
- „Motyw księdza w serialu”,

- „Walory sportowo – rekreacyjne miasta Brodnicy”,
- „Metody nauczania pływania dzieci w wieku 8-12 lat”,
- „Kurator jako reprezentant strony w postępowaniu cywilnym”,
- „Podkultura więzienna – charakterystyka i przemiany”,
- „Problemy narkomanii i lekomanii wśród dzieci i młodzieży”,
- „Prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości”,

Również na pozostałych specjalnościach odsetek prac niezgodnych ze standardem jest stosunkowo wysoki. Są to głównie prace z zakresu makroekonomii, polityki ekonomicznej, stosunków międzynarodowych, itp. W tej grupie tematów jako przykłady można wymienić: „Chińska gospodarka w XXI w. Czynniki rozwoju i rola w świecie”, „Analiza bezrobocia i formy przeciwdziałania bezrobociu w Powiecie Gostyńskim w latach 2006-2010”.

Średni odsetek prac niezgodnych ze standardem kierunku „zarządzanie” jest bardzo wysoki, tym bardziej, że tematyka niektórych z nich znacznie odbiega od tematyki zarządzania. Ten obszar weryfikacji efektów kształcenia wymaga istotnych zmian, bowiem wynika on z przyjętej koncepcji i oferty kształcenia na kierunku „zarządzanie”.

Na końcowym etapie procesu kształcenia, sposób weryfikacji efektów można ocenić odnosząc się do procesu i zasad dyplomowania.

Zasady dyplomowania uregulowane są w Regulaminie studiów w rozdziale IV „Zaliczenie semestru oraz roku studiów”, w częściach „Praca dyplomowa” oraz „Egzamin dyplomowy na studiach I i II stopnia”. Regulamin w tym zakresie reguluje takie kwestie, jak m.in.: ogólne warunki i tryb złożenia pracy dyplomowej, warunki dopuszczenia do egzaminu dyplomowego, itp. Wątpliwości budzi jedynie zapis Regulaminu studiów, który dopuszcza prowadzenie pracy na studiach licencjackich przez magistra, tym bardziej, że nie ma określonych dodatkowych zapisów kiedy taka sytuacja może nastąpić oraz warunków, które musi spełniać taki promotor. Na kierunku „zarządzanie” nie ma przypadków prowadzenia pracy przez magistrów.

Dobrym rozwiązaniem przyjętym przez Wydział jest określenie w Regulaminie studiów trybu przeprowadzania otwartego egzaminu dyplomowego.

Egzamin dyplomowy odbywa się w formie ustnej przed komisją powołaną przez Dziekana Wydziału Zarządzania. W składzie komisji egzaminu dyplomowego, oprócz przewodniczącego i promotora zasiada recenzent pracy dyplomowej.

Egzamin dyplomowy obejmuje prezentację pracy dyplomowej oraz odpowiedzi na zadane pytania egzaminacyjne (2 spoza zakresu tematycznego pracy). Lista 30 pytań obejmuje 20 pytań wspólnych dla wszystkich specjalności oraz po 10 pytań specjalnościowych. Pytania w części wspólnej odpowiadają tematyce kierunku "zarządzanie". Natomiast niektóre pytania specjalnościowe dla specjalności niezgodnych z kierunkiem „zarządzanie” odbiegają od efektów charakterystycznych dla nauk o zarządzaniu (np. pytania: „Funkcje aktywności fizycznej w ontogenezie” czy „Przyszłość animacji”).

Formuła stosowana przy obliczaniu średniej oceny na dyplomie jest standardowa (50% średnia ze studiów, 25% z oceny pracy dyplomowej, 25% z egzaminu dyplomowego).

Obsadę seminariów na kierunku "zarządzanie" należy uznać za bardzo dobrą, jak na studia licencjackie. Na studiach stacjonarnych (w bieżącym semestrze zimowym 2012/2013) na 24 promotorów, 13 posiada tytuł profesora lub stopień dr hab. Odpowiednio liczba ta na studiach niestacjonarnych wynosi 3 samodzielnych na 12 promotorów.

W znacznej mierze stosowana jest zasada, że na recenzenta powoływany jest profesor, jeśli promotorem był doktor. W czterech przypadkach prace licencjackie były recenzowane przez magistra. W przypadku tych prac promotorem był doktor, a w składzie Komisji egzaminu dyplomowego nie było samodzielnego pracownika nauki. Przypadki takie powinny być eliminowane, gdyż obniża to rangę procesu dyplomowania.

Liczebność grup seminaryjnych jest nie budzi zastrzeżeń. Największa grupa seminaryjna liczy 14 osób, co należy uznać za ilość prawidłową, umożliwiającą prowadzenie zajęć seminaryjnych w określonym, dobrym standardzie.

Proces dyplomowania stosowany na Wydziale, w zakresie tematyki obronionych prac licencjackich, szczególnie na wskazanych w raporcie specjalnościach, wymaga istotnych zmian. Znaczny odsetek prac dotyczy innych dyscyplin niż nauki o zarządzaniu, a nie są również wyjątkiem prace spoza obszaru nauk społecznych.

Natomiast wysoko należy ocenić tą część procesu dyplomowania, która dotyczy stosowania ustalonych zasad przeprowadzania egzaminu dyplomowego, obsady seminarium oraz liczebności grup seminaryjnych.

Ogólne zasady formalne dotyczące warunków i trybu zaliczania przedmiotów określone są w Regulaminie studiów (Rozdział IV). Merytoryczne wymagania konieczne do zaliczenia danego przedmiotu określone są kartach przedmiotów, w których zawarte są treści programowe, jakie student musi znać aby zaliczyć dany przedmiot. Skala ocen określona jest w Regulaminie studiów, natomiast w kartach przedmiotów określony jest ogólnie poziom wiedzy, umiejętności i kompetencji jakie trzeba posiadać, aby zaliczyć przedmiot na daną ocenę.

Uczelnia posiada portal e-learningowy e-Academia (na platformie Moodle). W roku akademickim 2011/2012 Wydział Zarządzania oferował studentom dwa przedmioty realizowane w formie blended-learning, tj.: „Nauki o organizacji”, obejmujące 30 godzin ćwiczeń w formie e-learning i 15 godzin wykładów w formie tradycyjnej oraz „Podstawy zarządzania” obejmujące 30 godzin ćwiczeń w formie e-learning i 30 godzin wykładów w formie tradycyjnej. Programem zajęć na odległość objęto zarówno studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Z przeprowadzonych zajęć zostało sporządzone szczegółowe sprawozdanie, zawierające opis metod motywacji studentów, weryfikacji efektów kształcenia, łącznie z analizą przeprowadzonej wśród studentów ankiety.

W kartach ww. przedmiotów zaznaczone jest, że przedmiot odbywa się częściowo na portalu e-Academia, jednak nie jest określony zakres tematyczny (moduły) nauczane w formie e-learningowej. Na podstawie udokumentowanych informacji można stwierdzić, że prowadzenie przedmiotu w formie blended-learning zapewnia bieżącą kontrolę postępów w nauce studentów oraz umożliwia weryfikację wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Odsetek odsiewu studentów waha się od kilku do kilkunastu procent. Na studiach stacjonarnych średni odsiew jest niższy (ok. 5,5%) niż na studiach niestacjonarnych (ok. 9,0%). Na studiach stacjonarnych odsiew na poszczególnych latach rozkłada się typowo: największy jest na pierwszym roku (8,5%), najniższy na II oraz nieco wyższy na III roku (4,3%). Przyczynami odsiewu są przede wszystkim nieuzyskanie zaliczenia semestru, a dodatkowo dla trzeciego roku, niezłożenie pracy dyplomowej w terminie.

Struktura odsiewu na studiach niestacjonarnych jest podobna, z tym, że wyższy odsiew jest na roku III (ok. 15%), niż na roku I (9,5%). Na I i II roku przyczyną odsiewu jest nieuzyskanie zaliczenia semestru, a na III roku dodatkowo niezłożenie pracy dyplomowej w terminie oraz niewniesienie opłat związanych z odbywaniem studiów. Przytoczone wskaźniki odsiewu nie wskazują na istnienie nieprawidłowości w procesie rekrutacji i kształcenia.

Informacja na temat stosowanego systemu oceny efektów kształcenia dostępna jest w Regulaminie studiów oraz w kartach poszczególnych przedmiotów. Dokumenty te są ogólnodostępne dla studentów i pracowników Uczelni.

Zgodnie z opinią studentów wyrażoną podczas spotkania zakładane efekty kształcenia są sprawdzalne. Wiedza jest weryfikowana podczas egzaminów. Umiejętności natomiast są sprawdzane w trakcie ćwiczeń. Studenci są oceniani obiektywnie, na podstawie swoich umiejętności oraz mają zapewnioną możliwość wglądu do swoich prac w celu uzyskania

informacji na temat popełnionych błędów. Wymagania oraz forma weryfikacji efektów kształcenia jest przedstawiana na pierwszych zajęciach dydaktycznych przez prowadzących. Podkreślić trzeba, że dostępne w dziekanacie oraz opublikowane na stronie internetowej sylabusy i karty opisu przedmiotów również zawierają opis metod oceny efektów kształcenia.

2.4).

Uczelnia ma sformalizowane zasady określające monitorowanie karier absolwentów. Obecny stopień zaawansowania oraz kierunek prac nad monitorowaniem losów absolwentów należy uznać za właściwy – Uczelnia w tym zakresie sformalizowała konkretne zasady oraz wprowadza rozwiązania systemowe, wsparte narzędziami informatycznymi.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Analizowane prace dyplomowe są na średnim poziomie, ale odpowiadają standardom prac licencjackich. Niezgodności tematyczne prac wynikają z realizowanych specjalności około kierunkowych (np. zarządzanie bezpieczeństwem). Wśród losowo ocenianych prac można zauważyć tendencję zawyżania ocen prac dyplomowych. W przypadku wszystkich analizowanych prac licencjackich jest zachowana zasada, że albo promotor, albo recenzent jest samodzielnym pracownikiem nauki.

2.5).

W raporcie Zespołu Oceniającego z wizytacji przeprowadzonej w dniach 19 – 20 lutego 2007 r. na kierunku "zarządzanie" sformułowanych zostało kilka zaleceń dotyczących tego kryterium. Uwagi dotyczyły:

- przechowywania i udostępniania studentom okresowych prac kontrolnych i egzaminacyjnych,
- ograniczania tematyki prac dyplomowych o zbyt teoretycznym charakterze (pozbawionych analizy przykładu),
- doprowadzenia do bardziej wnikliwych recenzji prac dyplomowych
- liczebności grup seminaryjnych.

Z aktualnej analizy procesu kształcenia wynika, że uwagi te zostały w znaczącej mierze uwzględnione. Wyjątkiem jest niski stopień wnikliwości recenzji prac dyplomowych, dlatego, również stwierdzono brak uzasadniania wystawianych z pracy ocen oraz proces ich zawyżania.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: *znacząco*

2.1) Zgodnie z warunkiem określonym w ustawie prawo o szkolnictwie wyższym, efekty kształcenia zostały określone przez senat Uczelni. Senat sformułował łącznie 47 efektów z uwzględnieniem ich struktury. Liczba, struktura i stopień szczegółowości efektów kierunkowych jest właściwy. Większą liczbę efektów została sformułowana w zakresie umiejętności, co jest uzasadnione, szczególnie dla profilu praktycznego. Wydział, zgodnie z art. 168a, ust. 2, ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, powinien zawrzeć w formie pisemnej umowę z podmiotem gospodarczym, która określałaby sposób prowadzenia i organizację studiów o profilu praktycznym. Pozwoli to m.in. na uwzględnienie, w większym stopniu niż dotychczas, wymagań przedstawicieli pracodawców w formułowaniu efektów kształcenia

W ocenie studentów, proponowane treści i zakładane efekty kształcenia są odpowiednie do profilu zawodowego i umożliwiają sprawne wejście na rynek pracy.

2.2) Sposób sformułowania efektów kierunkowych jest zrozumiały, zapisy nie budzą wątpliwości językowych i merytorycznych. Efekty kierunkowe sformułowane są z różnym stopniem szczegółowości, ale w sposób umożliwiający ich weryfikację. Ponadto w kartach przedmiotów (modułów) sformułowane są efekty dla poszczególnych przedmiotów, co wraz z innymi elementami programu kształcenia (matryce efektów, cele kierunku, itp.) stanowi spójną całość.

Wątpliwości budzi natomiast sposób sformułowania celów i efektów zdefiniowanych dla niektórych przedmiotów specjalnościowych, nie odpowiadają one bowiem dyscyplinie nauk o zarządzaniu, dziedzinie nauk ekonomicznych, a nawet obszarowi nauk społecznych.

2.3) Efekty kształcenia określone dla kierunku „zarządzanie” uwzględniają ich strukturę i dotyczą wszystkich etapów procesu kształcenia. W obszarze realizacji procesu kształcenia istotnych zmian wymaga proces dyplomowania na specjalnościach wskazanych w poprzedniej części raportu, w zakresie doboru tematyki prac licencjackich. Znaczny odsetek prac dotyczy innych dyscyplin niż nauki o zarządzaniu, a nie są również wyjątkiem prace spoza obszaru nauk społecznych, co wynika z realizowanych specjalności. Natomiast wysoko należy ocenić tą część procesu dyplomowania, która dotyczy stosowania ustalonych zasad przeprowadzania egzaminu dyplomowego, obsady seminarium oraz liczebności grup seminaryjnych.

Informacje na temat stosowanego systemu oceny efektów kształcenia są powszechnie dostępne i znane studentom ocenianego kierunku.

2.4) Uczelnia ma sformalizowane zasady określające monitorowanie karier absolwentów. Obecny stopień zaawansowania oraz kierunek prac nad monitorowaniem losów absolwentów należy uznać za właściwy – Uczelnia w tym zakresie sformalizowała konkretne zasady oraz wprowadza rozwiązania systemowe, wsparte narzędziami informatycznymi.

Kryterium 3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

3.1).

Wydział uchwalił program studiów uchwałą Rady Wydziału Zarządzania nr 8/2012 z dnia 28 maja 2012 r. w sprawie przyjęcia programów kształcenia dla studentów rozpoczynających naukę w roku akademickim 2012/2013 zgodnych z Krajowymi Ramami Kwalifikacji (uchwała ta została zmodyfikowana 11 września 2012 roku). Program studiów na kierunku „zarządzanie” określa formę studiów, liczbę semestrów kształcenia, strukturę nakładu pracy studenta liczoną w punktach ECTS. W programie studiów wyodrębnione są również moduły (6 modułów), które stanowią grupy przedmiotów analogicznie do struktury planów studiów opracowanych według standardów (moduły: podstawowy, kierunkowy, inne wymagania, wyboru ograniczonego, wyboru swobodnego). Ponadto, jako osobny moduł wyodrębniono praktyki zawodowe.

Programu kształcenia obejmuje: zakładane efekty kształcenia dla kierunku "zarządzanie", program studiów oraz karty opisów poszczególnych przedmiotów. W oparciu o analizę poszczególnych elementów programu kształcenia oraz ich powiązań można

stwierdzić, że program studiów umożliwia osiągnięcie każdego z celów oraz efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, za wyjątkiem wcześniej wskazanych specjalności, których program i plan studiów odbiegają od efektów odnoszących się do dyscypliny nauk o zarządzaniu.

Program studiów przewiduje praktyki zawodowe. Wymiar praktyk został zwiększony dla nowego cyklu kształcenia do 8 tygodni, co jest uzasadnione realizowanym profilem praktycznym.

Program studiów umożliwia studentowi wybór przedmiotów w wymiarze przekraczającym 30% łącznej liczby punktów ECTS (moduł przedmiotów swobodnego wyboru – przedmioty specjalnościowe, umożliwia studentowi uzyskanie 71 punktów ECTS).

Program kształcenia dla studentów 2, 3 roku prowadzony jest w oparciu o standardy kształcenia, które obowiązywały w chwili rozpoczęcia danego toku studiów. Kształcenie w r.a. 2012/2013 na kierunku "zarządzanie" na Wydziale Zarządzania PWSZ w Kaliszu odbywa się na studiach stacjonarnych oraz niestacjonarnych, na poziomie studiów licencjackich. Studenci 2 i 3 roku na obu formach w bieżącym r.a. kształcą się na ośmiu specjalnościach. Kształcenie na studiach stacjonarnych oraz niestacjonarnych trwa 6 semestrów. Analogicznie pod względem struktury, liczby godzin zbudowane są plany studiów dla wszystkich specjalności.

Na studiach stacjonarnych liczba godzin w toku studiów jest nieco zróżnicowana w zależności od specjalności i wynosi od 2.049 h do 2.194 h. Różnice te wynikają z nieco innej liczby godzin przedmiotów specjalnościowych, natomiast liczba godzin kształcenia podstawowego, kierunkowego oraz obejmującego inne wymagania jest dla wszystkich specjalności taka sama (tj. 1056 h). Łączna liczba punktów ECTS dla wszystkich specjalności jest taka sama i wynosi 180. Liczba godzin zajęć obejmujących treści kształcenia podstawowego wynosi 300 h. Grupa ta obejmuje wszystkie treści przewidziane w standardzie w wymaganej liczbie godzin. Grupa treści kierunkowych obejmuje 300 h i zawiera treści określone w standardzie. Liczba punktów ECTS wynosi dla przedmiotów podstawowych 29 a dla kierunkowych 35 (oprócz specjalności „Zarządzanie bezpieczeństwem” – liczba ta wynosi 37). Jest to niezgodne z określoną w standardzie liczbą punktów ECTS (36 dla przedmiotów podstawowych i 36 dla kierunkowych). Również zbyt mała jest liczba punktów ECTS przypisana do przedmiotu „Technologia informacyjne” (przypisany jest jeden punkt, a standard określa 2 punkty). W planie studiów znajdują się zajęcia z zakresu wychowania fizycznego w wymiarze 90 h, z języków obcych w wymiarze 195 h oraz technologii informacyjnej w wymiarze 30 h. Plan studiów obejmuje treści poszerzające wiedzę ogólną w wymiarze 90 godzin (przedmioty „Socjologia ogólna”, „Rozwój i funkcjonowanie gospodarki” oraz „Filozofia”). Plan studiów przewiduje zajęcia z zakresu ochrony własności intelektualnej.

Wydział realizuje praktyki w wymiarze zgodnym ze standardem - 160 h, co spełnia wymóg co najmniej 3 – tygodniowych praktyk. Biorąc pod uwagę, że student wybiera przedmioty specjalnościowe (od 993 h do 1.138 h) można stwierdzić, że ma on możliwość wyboru treści kształcenia w wymiarze większym niż 30 % godzin zajęć.

Plan studiów niestacjonarnych zbudowany jest analogicznie co do treści programowych i struktury jak dla studiów stacjonarnych. Łączna liczba godzin w toku studiów wynosi od 1.366 (specjalność „Zarządzanie mediami”) do 1.481 h („Zarządzanie bezpieczeństwem”).

Spełniony jest wymóg minimalnej liczby godzin z przedmiotów stanowiących treści kształcenia podstawowego i kierunkowego. Liczba godzin dla tych grup przedmiotów jest taka sama jak dla studiów stacjonarnych i wynosi po 300 h.

Możliwości wyboru treści kształcenia w planie studiów znacznie przekraczają przewidziane w standardzie 30 %.

Pod względem wydzielenia grup przedmiotów (modułów) struktura planu studiów jest bardzo przejrzysta. Rozkład godzinowy przedmiotów w poszczególnych semestrach i latach jest zróżnicowany, z mniejszą liczbą godzin na ostatnim semestrze. Ze względu na fakt, że rozpiętość ta jest znaczna (od 475 h w semestrze 4 do 210 h w semestrze 6) należałoby rozważyć możliwość zmniejszenia dysproporcji między poszczególnymi semestrami.

Plan studiów dla studentów studiujących na II i III roku wymaga korekty w zakresie liczby punktów ECTS roku, bowiem w tej formie nie spełnia wszystkich wymagań rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki.

Można wobec powyższego stwierdzić, że dla wszystkich lat program studiów jest opracowany w taki sposób, że umożliwia osiągnięcie celów oraz każdego z zakładanych efektów kształcenia na kierunku "zarządzanie".

Realizowany program studiów umożliwi osiągnięcie każdego z określonych celów kształcenia oraz ogólnych i szczegółowych efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Na kierunku "zarządzanie" na poziomie studiów licencjackich na Wydziale Zarządzania kształcenie trwa 6 semestrów.

Ocena doboru treści kształcenia jest różna dla poszczególnych specjalności. Studenci na specjalnościach „Zarządzanie biznesem”, „Zarządzanie logistyką”, „Finanse przedsiębiorstwa i controlling” oraz „Zarządzanie w instytucjach samorządowych” realizują treści, które odpowiadają obszarowi nauk społecznych oraz dyscyplinie zarządzanie. Dla tych specjalności plan studiów tworzy spójną całość, treści poszczególnych specjalności są charakterystyczne i specyficzne, zgodne z ich nazwą.

Treści kształcenia na pozostałych specjalnościach („Finanse publiczne i polityka fiskalna”, „Administracja i gospodarka samorządowa”, „Zarządzanie działalnością socjalną”, „Gospodarowanie nieruchomościami” oraz „Zarządzanie mediami”) odbiegają od dziedzin i dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia, tak jak określono to w programie studiów. Treści ww. specjalności odnoszą się do innych dziedzin (m.in. nauki społeczne, nauki prawne) a nawet do innych obszarów (obszar sztuki). Na niektórych specjalnościach student ma możliwość zdobycia niewielu punktów za treści związane z dyscypliną nauk o zarządzaniu (np. na specjalności „Zarządzanie mediami” jest tylko jeden przedmiot związany z zarządzaniem - 2 pkt. ECTS na 71 za przedmioty specjalnościowe, na specjalności „Zarządzanie działalnością socjalną” student za przedmioty związane z zarządzaniem otrzymuje jedynie 11 pkt. ECTS). Dlatego też należy stwierdzić, że na ww. specjalnościach treści kształcenia w zakresie modułu przedmiotów specjalnościowych w znacznym stopniu nie są zgodne z efektami kierunku „zarządzanie”.

W toku studiów przewidziane są następujące formy zajęć: wykłady, które stanowią od 32,5% do 45% ogólnej liczby godzin w planie studiów oraz ćwiczenia. Niektóre przedmioty oznaczone jako ćwiczenia odbywają się w mniejszych grupach („grupy komputerowe”). Podobne zależności występują na studiach niestacjonarnych, z tym, że tam odsetek wykładów jest nieco większy.

Taką strukturę form zajęć można uznać za prawidłową, szczególnie biorąc pod uwagę, że studenci ponadto odbywają 8-tygodniową praktykę w instytucjach i przedsiębiorstwach.

Stosowane w procesie kształcenia metody dydaktyczne są dosyć różnorodne, m.in. dyskusja, przygotowywanie projektów i prezentacji, rozwiązywanie zadań, ćwiczenia z elementami moderacji wizualnej, itp. Metody kształcenia są dobrane do specyfiki przedmiotów. Podsumowując można stwierdzić, że dobór treści kształcenia (ze wskazanymi wyjątkami dotyczącymi konkretnych specjalności), formy prowadzenia zajęć oraz stosowane

metody dydaktyczne określone są w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia dla kierunku "zarządzanie".

Ogólna liczba punktów ECTS w toku studiów wynosi 184 dla I roku oraz 180 dla wszystkich studentów studiujących na II i III roku. Łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów Wydział określił na 184. Z planu studiów wynika, że jest to łączna liczba punktów ECTS w toku studiów. W liczbie tej zawierają się wszelkie formy zajęć wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela i studenta oraz nakład pracy własnej studenta. Wynika z tego, że liczba ta powinna być w rzeczywistości mniejsza, stanowiąc sumę punktów za zajęcia dydaktyczne oraz za inne formy konsultacji bezpośredniej.

Wydział określił również łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach o charakterze praktycznym - wynosi ona co najmniej 20 punktów ECTS. Liczba ta powinna być określona dokładnie. Biorąc pod uwagę, że Wydział prowadzi kształcenia o profilu praktycznym 20 punktów za zajęcia praktyczne w całym toku studiów jest wartością niewielką (łącznie 16 punktów student uzyskuje za praktykę zawodową, przygotowanie do egzaminu dyplomowego i za zajęcia seminaryjne). Ponadto nie ma aktywności studentów, które są realizowane w ramach zajęć laboratoryjnych oraz w porozumieniu z przedsiębiorstwem (np. prace projektowe).

Prawidłowo jest określona liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych (36 pkt. ECTS) oraz minimalna liczba punktów ECTS, którą student musi zdobyć realizując moduły kształcenia oferowane w formie zajęć ogólnouczeniowych (2 pkt. ECTS).

Dla studentów, którzy studiują na I i II roku liczba punktów dla grupy przedmiotów kształcenia podstawowego wynosi 29 (wobec 36 wymaganych standardem), a dla treści kształcenia kierunkowego 35 (oprócz specjalności „Zarządzanie bezpieczeństwem” – liczba ta wynosi 37) (wobec wymaganych 36). Dotyczy to tylko tych lat, dlatego, że w nowym programie kształcenia liczby punktów zostały zmodyfikowane (zwiększone).

Do przedmiotów z zakresu innych wymagań standardu przypisana jest właściwa liczba punktów ECTS, oprócz przedmiotu „Technologia informacyjne” (przypisany jest jeden punkt, a standard określa 2 punkty). Za zajęcia seminaryjne, przygotowanie pracy dyplomowej oraz przygotowanie do egzaminu dyplomowego student otrzymuje 10 punktów.

Szczegółowa struktura punktów ECTS za zajęcia z poszczególnych przedmiotów określona jest w kartach poszczególnych przedmiotów.

Ogólnie przyjęty system obliczania nakładu pracy studenta należy ocenić jako prawidłowy, jednak z pewnymi zastrzeżeniami. Wskazaniem byłoby ujednoczenie przelicznika godzin nakładu pracy na punkty ECTS – w zdecydowanej większości przypadków jest to 30 h, ale dla niektórych przedmiotów jest inaczej, np. „Biznes plan przedsiębiorstwa” – 90 h – 4 punkty ECTS.).

Liczba punktów dla poszczególnych przedmiotów odpowiada jego wymiarowi godzinowemu. Przy określaniu liczby punktów ECTS dla poszczególnych przedmiotów brana była również pod uwagę względna trudność przedmiotu. Rozkład punktów ECTS pomiędzy semestrami jest równomierny (dokładnie po 30 pkt. w semestrze).

Za praktykę student otrzymuje 6 punktów. W opisie modułu praktyki przedstawiona jest struktura nakładu pracy studenta, która łącznie odpowiada liczbie godzin (320 godzin w formie pracy w przedsiębiorstwie oraz 140 godzin pracy własnej – łącznie 460 h). Wynika z tego, że praktyka ma zbyt małą liczbę punktów ECTS.

W oparciu o analizę systemu ECTS można stwierdzić, że są spełnione są warunki określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia w części dotyczącej określania łącznej liczby punktów ECTS oraz rozporządzenia

Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta. Dla cykli kształcenia, które rozpoczęły studia w poprzednich latach akademickich spełnione są warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta.

W systemie punktacji ECTS dla roku II i III występują niedociągnięcia, które należy skorygować, aby były spełnione wymagania rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki.

Możliwości jakie stwarza system ECTS są wykorzystywane przez Wydział przy wymianie międzynarodowej studentów oraz przy indywidualizacji procesu kształcenia. Liczba studentów uczestniczących w wymianie jest stosunkowo wysoka. W ostatnich trzech latach akademickich w ramach programu Erasmus wyjechało 30 studentów oraz 6 pracowników, a przyjechało 21 studentów i 2 pracowników. W ramach innych umów bilateralnych w wymianie uczestniczyło 16 studentów wyjeżdżających oraz 20 przyjeżdżających oraz 4 pracowników wyjechało, a 24 przyjechało. Na wysoką ocenę zasługuje stosunkowo duża liczba zarówno studentów, jak i pracowników przyjeżdżających.

Regulamin studiów przewiduje również indywidualizację procesu kształcenia w postaci indywidualnej organizacji studiów oraz indywidualnych planów studiów i programów kształcenia. Z możliwości tej na kierunku "zarządzanie" w r.a. 2012/2013 korzysta obecnie 27 studentów, z czego 14 na studiach stacjonarnych i 13 na niestacjonarnych. Liczba ta świadczy, że studenci korzystają z takiego trybu studiowania, ale też tryb ten nie jest nadużywany.

Przedmioty kształcenia podstawowego i kierunkowego realizowana są w całym toku studiów, ale następstwo przedmiotów jest zachowane. Przedmioty specjalnościowe rozpoczynają się od trzeciego semestru i trwają do końca studiów. Rozłożone są one bardzo równomiernie w kolejnych semestrach i tworzą logiczną sekwencję. Wyjątkiem jest przedmiot „Finanse przedsiębiorstwa” (moduł kierunkowy), który został zaplanowany na ostatni semestr. Z opisu przedmiotu wynika, że zawiera on wiele treści podstawowych, jak np. zagadnienie wartości pieniądza w czasie, które przydałyby się wcześniej (np. do przedmiotu „Ocena efektywności inwestycji”), szczególnie dla specjalności o profilu finansowym.

W programie studiów przewidziane są praktyki zawodowe. Do roku akademickiego 2011/2012 praktyka zawodowa trwała 4 tygodnie. Od r.a. 2012/2013 praktyka zawodowa trwa 8 tygodni, i jest realizowana w dwóch częściach po 4 tygodnie, w okresie wakacyjnym po semestrach II i IV. Podstawą realizacji praktyk Regulamin studiów (Rozdział IV, część „Praktyki zawodowe”) oraz Regulamin Praktyk Zawodowych wprowadzony Zarządzeniem Nr 58/2011 Rektora PWSZ w Kaliszu z dnia 24 listopada 2011 roku. Ponadto uszczegółowione zasady zaliczania praktyk wprowadza Uchwała Senatu PWSZ w Kaliszu Nr 366/2012 z dnia 20 grudnia 2011 roku w sprawie „Określenia warunków zaliczenia studentom wykonywanej pracy zawodowej na poczet praktyki zawodowej”. Ponadto, cele, efekty oraz treści programowe zawiera opis modułu praktyki. Dokumenty te dosyć szczegółowo określają w szczególności: cele praktyk zawodowych, sposób zorganizowania praktyk, zasady zaliczania praktyki oraz obowiązki organizatorów i studentów. Przewidziane są również szczegółowe zasady zaliczania praktyk w przypadku pracy zawodowej i prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

W dokumentach powyższych występuje pewna niespójność co do czasu trwania praktyki, dla nowego cyklu kształcenia. § 6 Regulaminu praktyk, który dotyczy Wydziału Zarządzania określa czas trwania praktyki na 4 tygodnie (160 godzin). Natomiast w programie i planie studiów oraz w karcie modułu wskazany jest okres 8 tygodni.

Studenci mogą odbywać praktyki w zakładach pracy wyznaczonych przez Uczelnię lub w wybranych we własnym zakresie, jeżeli profil działania zakładu pracy jest zgodny z programem praktyki i umożliwi realizację jej celów.

Wykaz podmiotów, z którymi podpisano porozumienie w sprawie studenckich praktyk zawodowych w roku akademickim 2011/2012 obejmuje 154 podmioty.

W grupie podmiotów, z którymi Uczelnia ma podpisane umowy są różnorodne – obejmują podmioty różnej wielkości, instytucje i urzędy, duże firmy działające na rynku międzynarodowym, itp. Dobór firm jest właściwy, dostosowany do celów oraz programu praktyk. Zasady odbywania praktyk można ocenić jako prawidłowe, charakteryzujące się dużym stopniem sformalizowania. Zasady te są przejrzyste, z określonymi celami i programem. Realizacja praktyk według przyjętych przez Uczelnię zasad umożliwia realizację celów i założonych efektów kształcenia.

Liczebność grup zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych nie budzi zastrzeżeń. Maksymalna liczebność grupy wykładowej wynosi 122 osoby na studiach stacjonarnych i 85 osób na niestacjonarnych. Grupy ćwiczeniowe nie przekraczają 30 studentów. Również liczebność grup komputerowych, seminaryjnych oraz językowym należy uznać za właściwą, umożliwiającą skuteczną realizację procesu kształcenia.

Zajęcia zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych odbywają się w blokach 1,5 h. W wyjątkowych przypadkach występują bloki przesunięte godzinowo, co jest oznaczone na planie. Na studiach niestacjonarnych w soboty zaplanowana jest godzinna przerwa (13:00 – 14:00). Zajęcia na studiach niestacjonarnych zaczynają się w piątek od godz. 15:45. W harmonogramie zajęć sporadycznie występują okienka. Zajęcia nie są nadmiernie blokowane (na studiach niestacjonarnych występują podwójne bloki tego samego przedmiotu – łącznie 3 godz. 15 min. – ale jest to sytuacja typowa na studiach niestacjonarnych). Wyjątkiem jest wykład z przedmiotu „Wyszkolenie strzeleckie”, który trwa od 11.30 do 17.15.

Obsada zajęć na kierunku „zarządzanie” nie budzi istotnych zastrzeżeń, za wyjątkiem niektórych wykładów prowadzonych przez osoby z tytułem zawodowym magistra. Przykładowo są to wykłady: „Elementy prawa administracyjnego”, „Prawo”, „Psychologia społeczna”, „Podstawy psychologii”, „Zachowania organizacyjne”, „Zarządzanie projektami”, „Zarządzanie jakością”, „Podstawy logistyki”. W przypadku niektórych przedmiotów, szczególnie tych, które obejmują umiejętności z zakresu specjalizacji wprowadzenie magistrów („praktyków”) do procesu dydaktycznego jest uzasadnione. Jednak wśród przedmiotów prowadzonych przez magistrów na kierunku „zarządzanie” są również te należące do modułu podstawowego i kierunkowego. Ich obsada powinna być szczególnie monitorowana przez władze Wydziału. Dopuszczenie do prowadzenia zajęć przez magistrów praktyków powinno dotyczyć przedmiotów specjalistycznych. Ponadto w jednym przypadku wykładowca prowadzi kilka różnorodnych przedmiotów, z których żaden nie odpowiada jego specjalności naukowej (m.in.: „Elementy bankowości”, „Podstawy logistyki”, „Zarządzanie produkcją”, „Przedsiębiorstwa i korporacje międzynarodowe”, „Podstawy ekonometrii” oraz „Logistyka zaopatrzenia”).

Podczas spotkania studenci wyrazili opinię, iż prowadzone na kierunku zajęcia, głównie ćwiczenia, pozwalają na zdobycie umiejętności praktycznych, które większość z nich wykorzystują w pracy zawodowej. Główną formą prowadzenia zajęć jest wykład, jednak studenci zwrócili uwagę, że prowadzący starają się oprócz niezbędnej teorii przekazywać jak najwięcej przykładów zastosowania wiedzy w praktyce. Zajęcia nie odbywają się metodą „distance learning”. W opinii studentów, stosowane metody dydaktyczne sprzyjają osiąganiu zakładanych efektów kształcenia.

Podczas spotkania studenci potwierdzili, że przedstawione w kartach opisu przedmiotów oraz sylabusach treści programowe są w rzeczywistym stopniu realizowane na zajęciach dydaktycznych. W ich przekonaniu, zakładane efekty kształcenia w odpowiedni sposób odnoszą się do treści kształcenia.

Studenci posiadają wiedzę na temat systemu punktów ECTS. Uważają, że liczba punktów nakład pracy potrzebny do osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Studenci posiadają wiedzę o możliwości zaliczenia przedmiotów na podstawie punktów ECTS w ramach wymian studenckich.

Program kształcenia na ocenianym kierunku umożliwia indywidualizację programu kształcenia w oparciu o system punktów ECTS. Studenci mają możliwość wyboru jednej z jedenastu specjalności, a także części przedmiotów w ramach modułu swobodnego wyboru.

Studenci podczas spotkania wykazali zainteresowanie tematyką mobilności studenckiej, znają zasady wyjazdu w ramach programu Erasmus. W roku akademickim 2011/2012 dziewięciu studentów ocenianego kierunku wyjechało na studia w ramach wymiany Erasmus, a jeden student na praktyki w ramach tego samego programu. Na PWSZ w Kaliszu w wyżej wymienionym okresie z innych państw w ramach wymiany Erasmus przyjechało siedmiu studentów. Podkreślenia wymaga również możliwość wyjazdu w ramach wymiany bilateralnej z Państwowym Inżynierjno-Ekonomicznym Instytutem w Niżnym Nowogrodzie, z którego od kilku lat korzystają studenci obu instytucji. W roku akademickim 2011/2012 sześciu studentów zarządzania PWSZ w Kaliszu wzięło udział w tej wymianie.

Zgodnie z opinią studentów, sekwencja przedmiotów w cyklu kształcenia jest odpowiednia. Jak podkreślono podczas spotkania, stopień trudności przedstawianych treści kształcenia narasta stopniowo i nie stwierdzono braków podstawowej wiedzy i umiejętności, podczas uczestnictwa w zajęciach zaawansowanych.

Praktyki zgodnie z programem studiów odbywały się do tej pory po drugim roku i trwały 4 tygodnie, od roku akademickiego 2012/2013 praktyki studenckie trwać będą 8 tygodni, 4 tygodni po pierwszym i 4 tygodnie po drugim roku studiów. Uczelnia posiada bazę firm i instytucji, w których studenci mogą odbywać praktyki. Istnieje możliwość zaliczenia praktyk w sytuacji gdy student podjął pracę związaną z kierunkiem studiów. Nad odpowiednim przebiegiem praktyk czuwa koordynator praktyk, do jego obowiązków należy pomoc studentom w aspektach formalnych organizowanej praktyki (m.in. podpisanie umów o praktyki). Ze studentami odbyło się spotkanie informujące ich o regulaminie praktyk, miejscach, w których studenci mogą odbyć praktykę, a także o obowiązkach praktykanta i formie zaliczenia praktyk. Zaliczenie odbywa się na podstawie rozmowy studenta z koordynatorem praktyk, w trakcie której student przedstawia „Dzienniczek praktyk”.

Studenci wiedzą, jakie umiejętności powinni posiadać po ukończeniu ocenianego kierunku studiów. Są świadomi aktualnych wymagań rynku pracy, i w ich opinii realizowany program kształcenia w dużym stopniu pozwoli te wymagania spełnić.

Podczas spotkania, studenci pozytywnie ocenili nacisk na naukę słownictwa specjalistycznego na lektoratach. Bardzo pozytywnie ocenili również wykłady prowadzone przez zagranicznych wykładowców przyjeżdżających na Wydział Zarządzania w ramach programu Erasmus, które w znaczący sposób poprawiają ich umiejętności językowe.

Zgodnie z § 12 Regulaminu studiów PWZS w Kaliszu indywidualna organizacja studiów może być przyznana wobec studentów będących osobami niepełnosprawnymi a także studentów samodzielnie wychowujących dzieci, będących członkami kadry reprezentującej Uczelnię w rozgrywkach sportowych, studiujących na innych kierunkach studiów oraz w innych uzasadnionych sytuacjach życiowych.

W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu działa Pełnomocnik Rektora ds. Studentów Niepełnosprawnych. Do jego zadań należy podejmowanie działań na rzecz integracji osób

niepełnosprawnych ze środowiskiem uczelnianym, współpraca z przedstawicielami studentów niepełnosprawnych studiującymi w PWSZ w Kaliszu oraz zapewnienie informacji, doradztwa, konsultacji, pośrednictwa studentom i pracownikom niepełnosprawnym w zakresie przysługujących im praw.

Ponadto w §13, Regulamin studiów przewiduje również indywidualny plan i program studiów, zgodnie z którym student ma możliwość realizacji dodatkowych przedmiotów. Według indywidualnych planów studiów i programów kształcenia studiować mogą studenci, którzy ukończyli co najmniej pierwszy rok studiów i wyróżniają się dobrymi wynikami w nauce. Decyzje o prowadzeniu studiów w ramach indywidualnych planów i programów studiów podejmuje Dziekan na wniosek studenta, ustalając zakres indywidualizacji programu oraz powołując opiekuna spośród profesorów lub wykładowców.

Podczas spotkania studenci oznajmili, iż wiedzą o możliwości studiowania w ramach indywidualnej organizacji studiów, korzystają z tego przywileju głównie osoby studiujące dwa kierunki, bądź aktywne zawodowo. Studenci posiadają również wiedzę o możliwości indywidualizacji planów i programów studiów, w spotkaniu z ZO PKA nie uczestniczyły jednak osoby, które korzystały z tego przywileju. Jako przyczynę takiego stanu rzeczy studenci wskazali brak czasu i spełniający ich oczekiwania plan ocenianego kierunku.

3.2)

Dobór treści kształcenia ze wskazanymi wyjątkami dotyczącymi konkretnych specjalności, formy prowadzenia zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne określone są w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia dla kierunku "zarządzanie". Treści kształcenia na specjalnościach „Finanse publiczne i polityka fiskalna”, „Administracja i gospodarka samorządowa”, „Zarządzanie działalnością socjalną”, „Gospodarowanie nieruchomościami” oraz „Zarządzanie mediami” odbiegają od dziedzin i dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia, tak jak określono to w programie studiów. Treści ww. specjalności odnoszą się do innych dziedzin (m.in. nauki społeczne, nauki prawne) a nawet do innych obszarów (obszar sztuki - „Zarządzanie mediami”).

Podsumowując można stwierdzić, że program studiów umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Uczelnię dla kierunku "zarządzanie". Cele realizacji poszczególnych przedmiotów określone w karcie opisu modułu są zgodne z efektami kierunku, a część treści programowych (**za wyjątkami, które zostały opisane w poprzednich częściach raportu**) i metod dydaktycznych sformułowanych dla poszczególnych przedmiotów (modułów) odpowiadają celom i założeniom określonym dla kierunku "zarządzanie".

3.3).

W raporcie Zespołu Oceniającego z poprzedniej wizytacji zawarto następujące zalecenia:

- przeprowadzenie przeglądu i weryfikacji sylabusów,
- modyfikacja kolejności zajęć (wykłady przed ćwiczeniami), ograniczenie "okienek" między zajęciami oraz rozplanowany zajęć tak, aby studenci stacjonarni nie kończyli zajęć o godzinie 20:00,
- wprowadzenie niektórych przedmiotów do wszystkich specjalności na kierunku „zarządzanie” ("prawo cywilne" oraz "ubezpieczenia"),

Uwaga dotycząca jakości sylabusów została uwzględniona poprzez nowy wzór karty przedmiotu. Również w zakresie harmonogramu zajęć stwierdzono sporadycznie występowanie "okienek", a zajęcia na studiach stacjonarnych kończą się na ogół do godz. 17.00, a w sporadycznych przypadkach do 18:45.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: *znacząco*

3.1) Wydział przyjął program studiów uchwałą Rady Wydziału Zarządzania nr 8/2012 z dnia 28 maja 2012 r. Program studiów na kierunku „zarządzanie” zawiera wszystkie niezbędne elementy określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

Dobór treści kształcenia ze wskazanymi wyjątkami dotyczącymi konkretnych specjalności, formy prowadzenia zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne określone są w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia dla kierunku "zarządzanie". Treści kształcenia na specjalnościach „Finanse publiczne i polityka fiskalna”, „Administracja i gospodarka samorządowa”, „Zarządzanie działalnością socjalną”, „Gospodarowanie nieruchomościami” oraz „Zarządzanie mediami” odbiegają od dziedzin i dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia, tak jak określono to w programie studiów. Treści ww. specjalności odnoszą się do innych dziedzin (m.in. nauki społeczne, nauki prawne) a nawet do innych obszarów (obszar sztuki - „Zarządzanie mediami”).

Również zasady odbywania praktyk można ocenić jako prawidłowe, charakteryzujące się dużym stopniem sformalizowania. Zasady te są przejrzyste, określone są cele i program praktyk, również w postaci opisu praktyki jako modułu kształcenia. Realizacja praktyk według przyjętych przez Uczelnię zasad umożliwia realizację celów i założonych efektów kształcenia, ale obejmuje to 2 i 3 rok studiów realizujący standardy kształcenia. Przejście na profil praktyczny nadaje praktyce zawodowej bardzo ważne miejsce w realizacji efektów kształcenia.

Studenci otrzymują pomoc w zakresie organizacji praktyk. Studenci posiadają wiedzę o systemie punktów ECTS oraz możliwości indywidualizacji programu studiów oraz mobilności studenckiej.

3.2) Na podstawie analizy programu studiów można stwierdzić, że umożliwia on osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Uczelnię dla kierunku "zarządzanie". Poszczególne elementy programu kształcenia są sformalizowane (cele, efekty, treści programowe, nakład pracy studenta, metody dydaktyczne dla poszczególnych przedmiotów, itp.). Cele realizacji poszczególnych przedmiotów określone w karcie opisu modułu są zgodne z efektami kierunku, a treści programowe (za wyjątkami, które zostały opisane w poprzednich częściach raportu) i metody dydaktyczne sformułowane dla poszczególnych przedmiotów (modułów) odpowiadają celom i założeniom określonym dla kierunku "zarządzanie".

3.3) Znacząca większość uwag została usunięta

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

4.1).

Opis efektów kształcenia ma wady, ponieważ udział efektów specjalnościowych i jedynie wyrywkowe ujęcie typowych efektów kierunkowych, np., z wyraźnym niedocenianiem marketingu czy zarządzania strategicznego. Kadra jest jednak liczna i różnorodna, ze znacznym udziałem praktyków. Kadra jest więc zdolna zapewnić osiągnięcie

efektów opisanych, a nawet tych, które przemilczano, a powinny być osiągalne na tym kierunku studiów.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy.

4.2).

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku zarządzanie, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów – zgodnie z wymaganiami określonym w § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia na kierunku zarządzanie Wydziale Zarządzania Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm). Zwraca się uwagę na fakt, iż w jednym przypadku brak jest zaświadczenia o równoważności dyplomu kandydata nauk z polskim stopniem naukowym.

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 13 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia). Ponadto znajduje się tam również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

Na Wydziale Zarządzania wszystkie oświadczenia zostały podpisane w czerwcu 2012 r., a więc zgodnie z wymaganiami określonymi w ustawie.

Wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku zarządzanie, co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicy) oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Wydział Zarządzania przedstawił do minimum kadrowego 19 nauczycieli akademickich, co spełnia wymagania formalne określone w § 14 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia. Po weryfikacji ze względu na dorobek naukowy zakwalifikowano wszystkie 19 osób, w tym 6 ze stopniami doktora habilitowanego lub tytułami naukowymi. Wymóg minimum kadrowego na studia I stopnia jest spełniony.

Minimum kadrowe jest liczne (po weryfikacji pozostało 16 osób) i tak pod względem obszarów wiedzy jaki i dyscyplin naukowych dość dobrze przystaje do opisanych efektów kształcenia. Nie jest to dopasowanie doskonałe, bo pewne subdyscypliny są reprezentowane bardziej licznie, niżby to było konieczne (rachunkowość zarządcza, zarządzanie regionalne), inne mniej licznie (marketing, teoria zarządzania, zarządzanie strategiczne).

Skład minimum kadrowego na kierunku zarządzanie prowadzonego na Wydziale Zarządzania w perspektywie długookresowej jest stabilny. Wśród 19 nauczycieli

akademickich wskazanych do minimum kadrowego zdecydowania większość, tj. 18 osób zatrudnionych jest na czas nieokreślony. Tylko jedna osoba jest zatrudniona na czas określony, tj. do 30.09.2014 r.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku zarządzanie, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony i wynosi 1: 85, co spełnia wymagania określone w § 17 ust. 1 pkt. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia.

Kształcenia na odległość nie jest prowadzone. Obsada zajęć jest w większości poprawna, nawet pomimo znacznej liczby wykładów prowadzonych przez osoby bez stopni naukowych (dostrzeżono 13 takich osób prowadzących około 25 wykładów) , gdyż w większości są to wykłady specjalistyczne, a prowadzący to praktycy o właściwych specjalnościach i doświadczeniu. Trudniejsze do zaakceptowania wyjątki to kilka wykładów z socjologii i psychologii prowadzonych przez mgra socjologii, zachowania organizacyjne i komunikacja interpersonalna wykładane przez mgra zarządzania, podobnie zarządzanie i planowanie marketingowe oraz analiza strategiczna wykładane przez mgra zarządzania, analiza ryzyka i ubezpieczenia wykładane przez mgra prawa, publiczne prawo bankowe wykładane przez mgra reprezentującego nauki techniczne, podstawy zarządzania i nauka o organizacji wykładane przez dra politologii. W wymienionych przypadkach także doświadczenia z praktyki gospodarczej nie uzasadniają powierzenia takich wykładów. Są też przypadki niezgodności tematyki wykładów z przedmiotami publikacji osób z minimum kadrowego. Najbardziej dotyczy to tych, których dorobek jest skromny, a zajęć mają dużo i to różnorodnych, np. osoba mająca tylko kilka publikacji z zarządzania regionalnego wykładła kilka przedmiotów z grupy finansów, osoba które przedstawiła zaledwie 2 publikacje z zarządzania zasobami ludzkimi i podstaw zarządzania (ta druga dydaktyczna) ma 6 wykładów z grupy zarządzania i z grupy marketingu.

Więcej zastrzeżeń wywołuje obsada seminariów. Na kierunku zarządzanie powierza się je osobom ze stopniami naukowymi i z tytułami, ale z bardzo różnych dyscyplin, np. historia, nauka o polityce, literaturoznawstwo, prawo, bibliologia i informatologia, nauka o obronności, pedagogika, filozofia, sztuka filmowa (łącznie 14 takich promotorów). Jednocześnie osoby specjalizujące się w zarządzaniu, nawet te z minimum kadrowego, promują niewielu absolwentów.

Hospitowane zajęcia były prowadzone poprawnie, tradycyjnymi metodami, lecz z użyciem rzutników (rzutnik pisma, rzutnik multimedialny). Były jednak przypadki pewnego upraszczania treści i niezbyt głębokiego ich objaśniania. Mogło to wynikać z wstępnych stadiów procesu kształcenia (początek semestru) albo z dostosowania do zdolności i pracowitości studentów.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

4.3).

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów. Zatrudnianie nauczycieli akademickich na zasadzie mianowania lub umowy o pracę ma charakter konkursowy. Konkurs prowadzi komisja powoływana przez rektora na wniosek dziekana zaopiniowany przez Radę Wydziału. Ta sama zasada – opinia Rady Wydziału, wniosek dziekana, decyzja rektora – dotyczy innych decyzji personalnych, w tym awansów. Zapewnia to właściwy dobór kryteriów ocen i przejrzystość najważniejszych decyzji personalnych. Można też sądzić, że to najlepszy sposób na zapewnienie zbieżności decyzji personalnych z zamierzeniami strategicznymi i deklarowanymi efektami kształcenia.

Istnieją w Uczelni warunki do korzystania z każdej typowej formy wsparcia rozwoju naukowego, choć o urlopy naukowe wnioskuje się rzadko, a na ocenianym kierunku także nieznaczna jest skala wykorzystania możliwości naukowych wyjazdów zagranicznych (w ostatnich 5 latach tylko 7 wyjazdów o nieokreślonym znaczeniu naukowym do Rosji i Bułgarii). Jest uczelniany system stypendialny obejmujący pracowników przygotowujących prace doktorskie lub habilitacyjne. Dotyczy osób dla których Uczelnia jest jedynym miejscem zatrudnienia. Są też fundusze na dofinansowywanie publikacji i wyjazdów na konferencje.

Niestety na spotkaniu z kadrą nie uzyskano odpowiedzi na pytania dotyczące korzystania z tego wsparcia. Przedstawiciele kadr kierunku woleli skupiać swą uwagę na wyjaśnianiu sensu jego funkcjonowania w istniejącej postaci, w tym z szerokim wachlarzem specjalności, choć popierali też dokonane już wyodrębnienie nowego kierunku - zarządzania bezpieczeństwem. Bardzo angażowali się w obronę opinii o znakomitej jakości kształcenia ze szczególnym uwzględnieniem jego praktycznego profilu.

4.4).

W stosunku do roku 2007, w którym odbyła się pierwsza ocena jakości kształcenia na kierunku zarządzanie, nie nastąpiły istotne zmiany w składzie tego minimum. Aż 11 osób, to nauczyciele akademicki, którzy tworzyli to minimum w roku 2007, natomiast tylko 8 osób to nowozatrudnione osoby powiększające minimum kadrowe z roku z roku 2007. Dla 7 osób z tego grona Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy, zaś dla pozostałych, tj. 11 osób PWSZ w Kaliszu jest dodatkowym miejscem pracy.

W raporcie Zespołu Oceniającego z poprzedniej wizytacji zawarto następujące zalecenie: wyeliminowanie zajęć wykładowych prowadzonych przez magistrów.

Powyższa uwaga nie została uwzględniona, ponieważ występują wykłady, również z przedmiotów należącego do modułu podstawowego i kierunkowego, które prowadzą magirowie. Na przykładzie okresowych kart osiągnięć studenta (album 17173) można stwierdzić, że przedmioty - tylko wykłady prowadzone są przez osoby z tytułem zawodowym magistra:

- 1. Zarządzanie jakością**
2. Komputerowe wspomaganie procesów zarządczych
- 3. Zarządzanie i planowanie marketingowe**
4. Ubezpieczenia i społeczne i gospodarcze
- 5. Zachowania organizacyjne**
- 6. Zarządzanie projektami**
- 7. Nauka o przedsiębiorstwie**
- 8. Organizacja pracy kierowniczej**
9. Biznes plan przedsiębiorstwa
10. Elementy bankowości
- 11. Podstawy zarządzania**
12. Prawo administracyjne
13. Prawo
14. Socjologia ogólna

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: *znacząco*

4.1) Kadra zapewnia osiągnięcie opisanych efektów kształcenia na kierunku studiów zarządzanie.

4.2) Wymóg minimum kadrowego jest spełniony, ponieważ Wydział Zarządzania przedstawił 19 nauczycieli akademickich, w tym 6 ze stopniami doktora habilitowanego lub tytułami naukowymi, co spełnia wymagania formalne określone w § 14 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia. W stosunku do roku 2007, nie nastąpiły istotne zmiany w składzie minimum kadrowego, co świadczy o jego wysokiej stabilności.

4.3) Zatrudnianie nauczycieli akademickich na zasadzie mianowania lub umowy o pracę ma charakter konkursowy, co zapewnia właściwy dobór kryteriów ocen i przejrzystość decyzji personalnych.

4.4) Zmianie powinna ulec obsada wykładów, w szczególności należących do modułu przedmiotów podstawowych i kierunkowych, które są prowadzone przez magistrów.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Infrastruktura jest kompletna i w znacznej części nowa. Zajęcia prowadzi się w 2 sąsiadujących budynkach przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo. Sale są wystarczająco liczne, pojemne i należycie wyposażone, a te w nowym budynku wyróżniają się znakomitą akustyką. Łączna liczba miejsc w pomieszczeniach dydaktycznych jest niemal równa łącznej liczbie studentów stacjonarnych i niestacjonarnych. W wielu salach zamontowano rzutniki multimedialne, rzutniki pisma, w niektórych monitory z magnetowidami. Do innych w miarę potrzeby dostarcza się rzutniki przenośne.

Biblioteka jest dość dobrze wyposażona – 115 tys. woluminów, w tym około 30 tys. z dyscyplin ekonomicznych, 367 tytułów czasopism, niemal 38 tys. dokumentów elektronicznych, 85 baz danych, dostęp do 94 bibliotek cyfrowych, elektroniczny system wyszukiwania i zamawiania itp. W różnych czytelniach łącznie są 422 miejsca (na Wydziale 80) i 212 komputerów (na Wydziale 20). Wizyta w bibliotece wywołała jedynie spostrzeżenie, że na półkach dominują podręczniki, a niewiele jest dzieł naukowych, w tym materiałów z konferencji i zeszytów naukowych różnych uczelni. Dobór podręczników wydaje się trafny.

W opinii studentów, Uczelnia dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną i naukową. Sale wykładowe, pracownie i laboratoria dostosowane są do liczebności grup studenckich. Sale, w których odbywają się zajęcia są wyposażone w rzutniki multimedialne. W budynku jest dostęp do bezprzewodowego Internetu. W czytelni dostępne są stanowiska komputerowe. W księgozbiornie Biblioteki dostępna jest literatura wymagana przez prowadzących. Podkreślenia wymaga fakt, iż biblioteka Uczelni współpracuje również z innymi bibliotekami, co jest pomocne w sytuacji braku konkretnej pozycji w wypożyczalni. Studenci korzystają z baz danych on-line i na platformie edukacyjnej e-Akademia. Studenci pozytywnie odnieśli się do zasobów biblioteki – stwierdzili, że jest ona dobrze wyposażona w książki i czasopisma oraz zagwarantowana jest wystarczająca ilość miejsc w czytelni.

W opinii studentów instytucje w których odbywają się praktyki zawodowe mają związek ze specyfiką kierunku oraz wpływają na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Dotychczas, studenci odbywali praktyki w instytucjach publicznych, w bankach oraz przedsiębiorstwach, których przedmiot działalności odpowiada ocenianemu kierunkowi.

Potrzeby rozwojowe nie są duże wobec dobrego stanu obecnego. Wydatki na uzupełnianie zbiorów bibliotecznych, odnawianie komputerów i oprogramowania itp. wydają się wystarczające. Nie ma w tym względzie zauważalnych niedostatków.

W obu budynkach są podjazdy dla niepełnosprawnych i windy. Nie ma istotnych braków w przystosowaniu infrastruktury dla osób o częściej spotykanych rodzajach niepełnosprawności.

Budynek, w którym odbywają się zajęcia ocenianego kierunku wyposażony jest w podjazdy, windy, sanitariaty dostępne dla niepełnosprawnych studentów mających problemy z poruszaniem się. Biblioteka również posiada udogodnienia dla osób niepełnosprawnych w postaci podjazdów do budynku oraz odpowiednio przystosowanej samoobsługowej wrzutni książek. Dysponuje także stanowiskami dla osób niepełnosprawnych: stoliki, z możliwością korzystania przez osoby na wózkach inwalidzkich, krzesła z regulacją wysokości siedziska, na stanowiskach komputerowych, dla potrzeb osób niedowidzących, regulacja wielkości czcionki poprzez ustawienia systemowe i zainstalowane skrypty, kioski internetowe dostosowane dla osób na wózkach inwalidzkich. Podczas spotkania z ZO studenci wyrazili opinię, iż przystosowanie budynków PWSZ w Kaliszu umożliwia podejmowanie studiów przez osoby niepełnosprawne.

Infrastruktura dydaktyczna oraz naukowa sprzyja osiąganiu zakładanych efektów kształcenia i w dużym stopniu umożliwia podejmowanie studiów przez osoby niepełnosprawne.

Nie było zastrzeżeń ani zaleceń dotyczących infrastruktury w poprzedniej ocenie akredytacyjnej.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: *w pełni*

Infrastruktura dydaktyczna oraz naukowa sprzyja osiąganiu zakładanych efektów kształcenia i w dużym stopniu umożliwia podejmowanie studiów przez osoby niepełnosprawne.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Ze względu na związanie wielu nauczycieli akademickich także z innymi uczelniami trudno o jednoznaczną afiliację ich badań naukowych. Te badania, które jednoznacznie wiążą się z ocenianym kierunkiem są dość wyraźnie wyspecjalizowane. Nie obejmują całego spectrum zarządzania. We własnych zeszytach naukowych publikuje się przede wszystkim wyniki badań związane z samorządem terytorialnym i zarządzaniem regionalnym. To ma zapewne wpływ na powoływanie specjalności, atrakcyjność programów kształcenia związanych właśnie z takimi badaniami, a także na często podejmowane tematy prac dyplomowych. Na jakość kształcenia specjalnościowego wpływa to pozytywnie, ale kompletności kształcenia kierunkowego może to nawet szkodzić.

Ze względu na zawodowy charakter Uczelni studenci nie biorą udziału w badaniach naukowych. Na ocenianym kierunku działa osiem kół naukowych: Konto, Lokalna Samorządność, Bezpieczeństwo i Obronność, Kultury Fizycznej Podium, Studencki Klub Filmowy, Oko, Menedżer, Seguro, Zarządzanie Zasobami Ludzkimi.

Studenci Wydziału Zarządzania corocznie uczestniczą w konferencjach naukowych organizowanych przez Państwowy Instytut Inżynieryjno-Ekonomiczny w Niżnym Nowogrodzie w Rosji.

Dobra jest współpraca z otoczeniem gospodarczym i samorządowym. Widać wzajemne zaangażowanie, ale Wydział, zgodnie z art. 168a, ust. 2, ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym*, powinien zawrzeć w formie pisemnej umowę z podmiotem gospodarczym, która określałaby sposób prowadzenia i organizację studiów o profilu praktycznym. Współpraca z innymi uczelniami dotyczy przede wszystkim Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu i UAM. Nie jest sformalizowana. Wynika przede wszystkim z wiedzy, umiejętności i doświadczenia przenoszonego przez kadry. Jest 25 umów o współpracy z uczelniami zagranicznymi, lecz skala wykorzystania ich ustaleń jest niewielka.

Można sądzić, że podstawowy pozytywny wpływ na jakość kształcenia wynika z wykorzystania kadr innych uczelni oraz licznych wybitnych praktyków, a także przychylności otoczenia gospodarczego i samorządowego dla studentów i absolwentów.

Nie było zastrzeżeń i zaleceń. Zmiany oddziaływania badań naukowych wydają się nieznaczące. Należałoby intensyfikować badania związane z całą różnorodnością problemów zarządzania, zwłaszcza wobec zamiaru uruchomienia studiów II stopnia.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego – nie dotyczyła studiów I stopnia

Należałoby intensyfikować badania związane z całą różnorodnością problemów zarządzania, zwłaszcza wobec zamiaru uruchomienia studiów II stopnia, dla uruchomienia których wymagana jest wyższa intensywność badawcza.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1).

Zasady rekrutacji i tryb przyjęć na studia na kierunek "zarządzanie" określa Uchwała Nr 282/2011 Senatu PWSZ w Kaliszu z dnia 7 kwietnia 2011 r. Postępowanie kwalifikacyjne ma charakter konkursowy i uwzględnia ocenę na świadectwie dojrzałości i świadectwie ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. Na kierunek "zarządzanie" przedmiotami konkursowymi są geografia lub historia, matematyka, język polski oraz język obcy. W zasadach rekrutacji są również przewidziane warunki przyjęcia osób ze starą maturą, z Maturą Międzynarodową oraz laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego. Sformułowane zasady rekrutacji nie zawierają zapisów dyskryminujących, są przejrzyste, oparte na kryteriach merytorycznych.

Limity przyjęć na studia w r.a. 2012/2013 zostały określone w uchwale Senatu PWSZ w Kaliszu nr 375/2012 z dnia 01.03. 2012. Dla kierunku „zarządzanie” wynoszą one 400 osób na studiach stacjonarnych oraz 250 na studiach stacjonarnych. Biorąc pod uwagę obecną liczbę grup na I roku (odpowiednio 382 oraz 188 studentów) oraz potencjał Uczelni, przyjęte zasady rekrutacji i ustalone limity odpowiadają możliwościom skutecznej realizacji procesu kształcenia na kierunku "zarządzanie".

Zasady rekrutacji na kierunek „zarządzanie” są ogólnodostępne na stronie internetowej Uczelni. Opisanie w sposób zrozumiały i klarowny. Kandydaci przyjmowani są bez egzaminów wstępnych, a o przyjęciu decyduje lista rankingowa ustalana przez Komisję Rekrutacyjną na podstawie wyników na świadectwie maturalnym. Rekrutacja na ocenianym kierunku uwzględnia zasadę równych szans i nie wprowadza regulacji dyskryminujących jakkolwiek grupę kandydatów.

7.2).

Na podstawie analizy średnich ocen z ostatniej sesji można stwierdzić, że oceny są prawidłowo zróżnicowane i odpowiadają zależnościom statystycznym. Na studiach stacjonarnych struktura ocen przedstawiała się następująco: 2 - 9,4%, 3 - 37,6%, 4 - 31,9%, 5 - 21,0%, a na studiach niestacjonarnych: 2 - 11,0%, 3 - 43,6%, 4 - 27,9%, 5 - 17,5%. Taka struktura ocen świadczy o dużym obiektywizmie oceny, ponieważ średnio nie występują tendencje ani do zawyżania, ani do zaniżania ocen.

Od stosunkowo dużego stopnia zobiektywizowania ocen w toku studiów na kierunku "zarządzanie" istnieją odstępstwa, które dotyczą średnich ocen z prac dyplomowych i egzaminu dyplomowego, szczególnie na studiach stacjonarnych. Jedynie 4,7% ocen z prac dyplomowych to oceny dostateczne, natomiast oceny bardzo dobre stanowią 43,8%. Również wysoka jest średnia ocen z egzaminu dyplomowego dla studiów stacjonarnych (4,36). Średnią ocen na dyplomie można uznać za nieco zawyżoną na studiach stacjonarnych (4,11), ale typową dla przyjętej formuły liczenia średniej oceny na dyplomie. Ten element oceny osiągnięć studentów powinien być monitorowany, szczególnie z punktu widzenia relacji ocen do poziomu prac dyplomowych.

Zgodnie z opinią studentów, proces uczenia się nie obejmuje wyłącznie pamięciowego opanowania treści przekazywanych podczas zajęć dydaktycznych. Od studentów wymaga się przede wszystkim umiejętności logicznego myślenia oraz wykorzystywania dostępnych możliwości. Poza zaliczeniami i egzaminami końcowymi, wiedza i umiejętności są weryfikowane na bieżąco podczas zajęć za pomocą kolokwium.

Według studentów, warunki i forma zaliczenia końcowego są powszechnie znane i obowiązują wszystkich studentów jednakowo. Studenci pozytywnie oceniają sposób formułowania ocen.

7.3).

Możliwości są dość duże (16 umów w ramach LLP Erasmus), a wymiana także dość duża na tle większości uczelni.

Uczelnia wspiera mobilność studencką związaną z możliwościami systemu punktacji ECTS. Na ocenianym kierunku jest możliwość skorzystania z programu wymiany międzyuczelnianej w ramach programu Erasmus oraz w ramach innych umów bilateralnych. W opinii studentów kampania informująca ich o możliwościach wyjazdów, a także o systemie ECTS jest wystarczająca. Pomoc ze strony Uczelni w zakresie organizacji wyjazdu, ułożenia porozumienia dotyczącego programu studiów na wymianie, studenci ocenili pozytywnie. Należy zwrócić uwagę, że studenci bardzo cenią sobie wykłady prowadzone przez zagranicznych pracowników dydaktycznych przyjeżdżających na Wydział Zarządzania PWSZ w Kaliszu w ramach programu Erasmus oraz z innych uczelni partnerskich.

Podczas spotkania studenci wyrazili opinię, iż poziom nauczania języków obcych oraz oferta lektoratów jest dostosowana do wymian międzynarodowych w ofercie Uczelni. Zdaniem studentów możliwość wyjazdów oraz spotkań z zagranicznymi wykładowcami wzbogaca ich wiedzę, umiejętności językowe oraz pozwala poznać inny punkt widzenia na niektóre tematy.

Wpływ nie jest duży (przede wszystkim ze względu na niewielką skalę i specyficzne kierunki wymiany nauczycieli akademickich – dominuje Rosja i Bułgaria), ale pozytywny.

System opieki naukowej i dydaktycznej na ocenianym kierunku należy ocenić pozytywnie. Każdy nauczyciel akademicki ma wyznaczone godziny konsultacji, w czasie których pozostaje do dyspozycji studentów. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym podkreślili, że bardzo często korzystają z komunikacji elektronicznej z prowadzącymi, i każdorazowo otrzymują odpowiedź zwrotną.

W zakresie pomocy naukowej, studenci podkreślali wysokie wsparcie merytoryczne ze strony nauczycieli akademickich, kierujących się dużą życzliwością. Studentom znane są treści kart przedmiotów oraz sylabusy zamieszczone na stronie internetowej Uczelni, a także przedstawiane przez nauczycieli akademickich na pierwszych zajęciach. Wspomniane karty zawierają podstawowe elementy, takie jak treści programowe, sugerowaną literaturę, formę zaliczenia przedmiotu, zakładane efekty kształcenia oraz kryteria oceny. W opinii studentów, wskazane treści programowe jak i literatura znajdują odzwierciedlenie w prowadzonych zajęciach dydaktycznych, a zalecane materiały dydaktyczne są zasadne do realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia.

Studenci uważają, że godziny pracy dziekanatu są dostosowane do ich potrzeb, zwrócili jednak uwagę, że na początku roku akademickiego oraz w sesji, gdy zwiększa się liczba studentów, korzystających z pracy dziekanatu, godziny te powinny zostać wydłużone. Zgodnie z informacjami uzyskanymi od studentów, w przypadku sytuacji problematycznych związanych z mijającymi terminami, brakami formalnymi w podaniach składanych przez studentów itp., pracownicy dziekanatu dzwonią lub kontaktują się drogą elektroniczną ze studentami. W dziekanacie udostępnione są wzory podań, co szczególnie ułatwia studentom załatwianie spraw.

Studenci podczas spotkania z ZO PKA bardzo pozytywnie oceniali kontakt z opiekunem roku, który przekazuje im wszelkie istotne informacje dotyczące procesu kształcenia, oraz jest pomocny w sytuacjach problematycznych związane z życiem studenckim. Ponadto studenci pozytywnie ocenili fakt, że informacje dotyczące procesu kształcenia, jak plany i programy studiów, karty przedmiotów, Regulamin Studiów, Regulamin Pomocy Materialnej, terminy składania wniosków o stypendium itp. są ogólnodostępne na stronie internetowej Uczelni.

7.4).

Opieka jest wystarczająca jak na studia I stopnia, z tym jednak wyjątkiem, że nie organizuje się konsultacji i dyżurów w soboty i niedziele.

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się na podstawie Regulaminu Pomocy Materialnej dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu, który został pozytywnie zaopiniowany przez Samorząd Studentów oraz zapewnia możliwość ubiegania się o wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym. Podział dotacji ze środków funduszu pomocy materialnej jak i proporcje podziału funduszy pomiędzy stypendiami są zgodne z art. 174 ust. 4 Ustawy.

Decyzje stypendialne wydawane są odpowiednio przez Komisję Stypendialną oraz Odwoławczą Komisję Stypendialną i są one zgodne z wymogami art. 107 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Kryteria przyznawania stypendium specjalnego, stypendium socjalnego oraz zapomogi są zgodne z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz Ustawy o świadczeniach rodzinnych. Uczelnia monitoruje obowiązujący stan prawny i dokonuje na bieżąco stosownych zmian wynikających ze zmian legislacyjnych, m.in. w przedmiocie ustalania dochodu w rodzinie.

Uczelnia posiada dom studencki, jednak studenci studiów niestacjonarnych zwrócili uwagę na wysokie ceny i zbyt małą liczbę miejsc przeznaczonych dla osób przyjeżdżających na zjazdy. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci wyrazili pozytywną opinię na temat warunków socjalnych oferowanych przez Uczelnię w domu studenckim.

Zgodnie z Regulaminem Pomocy Materialnej dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu, istnieje możliwość ubiegania się o stypendium Rektora dla

najlepszych studentów, które może być przyznane studentom w liczbie nie przekraczającej 10% studentów danego kierunku, co jest zgodne z art. 174 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Na Uczelni nie stwierdzono występowania innych mechanizmów motywujących do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia. W opinii studentów, przedstawionej podczas spotkania z ZO PKA, obowiązujące zasady stypendium Rektora jako stypendium motywacyjnego są odpowiednie i wystarczająco motywują do osiągnięcia wysokich wyników w nauce i lepszych efektów kształcenia.

Uczelnia wspiera organizacje studenckie, w tym samorząd studencki. Samorząd corocznie organizuje wspólnie z innymi uczelniami Juwenalia oraz szereg innych przedsięwzięć o charakterze kulturalnym i społecznym. Pozytywnie należy ocenić wspieranie przez Władze Uczelni inicjatyw tworzenia kół naukowych oraz działalności w ich ramach.

Członkowie organizacji studenckich cenią sobie współpracę z władzami Uczelni. Relacje te mają charakter partnerski i otwarty na podejmowanie nowych działań. Jak wskazali przedstawiciele samorządu studenckiego, Uczelnia stara się wspierać organizowane przedsięwzięcia, zarówno w aspekcie merytorycznym, jak i finansowym. Samorząd studencki posiada własne pomieszczenie wraz z podstawowym wyposażeniem komputerowym, co w opinii przedstawicieli samorządu jest wystarczające dla prowadzonej działalności.

Studenci mają zapewnione wsparcie ze strony Biura Promocji Zawodowej Studentów i Absolwentów (Biura Karier). W ramach poradnictwa zawodowego prowadzone są spotkania dla studentów i absolwentów ułatwiające wejście na rynek pracy oraz podnoszące ich umiejętności interpersonalne. Pracownicy Biura Karier współpracują z pracodawcami lokalnymi, ale także krajowymi. Ponadto jako agencja pracy Biuro Karier udostępnia oferty pracy, a także wzory dokumentów aplikacyjnych oraz pomaga studentom i absolwentom w sztuce tworzenia tych dokumentów.

W spotkaniu z ZO PKA wzięło udział około 60 studentów, z każdego roku studiów I stopnia na ocenianym kierunku. Studenci aktywnie uczestniczyli w spotkaniu i odpowiadali na pytania eksperta ds. studenckich. Studenci pozytywnie wypowiadali się na temat funkcjonowania Uczelni. Studenci szczególnie dobrze ocenili kontakt z pracownikami Uczelni, zarówno z nauczycielami akademickimi jak i z pracownikami administracji.

Wśród uwag zgłaszanych podczas spotkania z ZO PKA, studenci zwrócili uwagę na sposób wyboru promotora, ze względu na panującą zasadę, że promotorem pracy może być wyłącznie osoba prowadząca seminarium dyplomowe, co przy założeniu, że do każdego trafi taka sama liczba studentów, wymusza to na niektórych z nich konieczność zapisania się do promotora, u którego są jeszcze wolne miejsca, bez względu na ich indywidualne zainteresowania i preferencje dotyczące tematyki pracy licencjackiej. Odnosząc się do tematów prac dyplomowych, studenci mają możliwość wyboru tematu spośród zaproponowanych przez promotora, jak również mogą zaproponować własny temat, który staje się przedmiotem dyskusji podczas seminarium dyplomowego.

Studenci studiów niestacjonarnych zwrócili uwagę na dużą liczbę zajęć, a przede wszystkim, na ich zdaniem, za wcześnie rozpoczynające się zajęcia w piątki, tj. o godz. 15.45, co uniemożliwia im dojazd z innych miejscowości, w których pracują. W opinii studentów przerwy między zajęciami wynoszące 15 minut są zbyt długie i częste, co dodatkowo wydłuża napięty plan zajęć studentów studiów niestacjonarnych. Ponadto studenci studiów niestacjonarnych zwrócili uwagę na wysokie ceny noclegów w domu studenckim w odniesieniu do cen za nocleg oferowane przez hostele.

Studenci ocenili wysokość opłat za studia niestacjonarne jako zadowalającą, przy formułowaniu tej opinii wzięli pod uwagę wysoką jakość usług edukacyjnych, która w ich mniemaniu uzasadnia wysokość czesnego. Zaznaczyli również, że wysokość czesnego jest ich zdaniem zbliżona do innych szkół w regionie.

Studenci posiadają wiedzę na temat opłat za studiowanie, takich jak powtarzanie przedmiotu, semestru czy opłaty za legitymację studencką. Wszystkie te informacje zostały zamieszczone w umowie o studiowaniu między Uczelnią a studentem.

Na podstawie opinii studentów wyrażonych podczas spotkania z ZO, należy ocenić, że studenci są zadowoleni z systemu opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej. Władze Uczelni, jak i inni pracownicy pozytywnie odnoszą się do studentów i oferują swoje wsparcie. Podczas spotkania, studenci nie zgłosili żadnych zastrzeżeń w zakresie rozpatrywania wniosków przez Władze Uczelni. Zwrócili również uwagę, że zawsze mogą liczyć na pomoc pracowników dziekanatu w kwestii pisania podań i wniosków.

7.5).

Konstrukcja planu zajęć wyeliminowała częste okienka pomiędzy zajęciami. Godziny pracy dziekanatu nie budzą już większych zastrzeżeń wśród studentów, wyjątkiem jest okres sesji oraz początek roku akademickiego, gdzie harmonogram ulega częstym zmianom. Na każdym roku funkcjonuje opiekun roku, do którego studenci mogą zgłosić się z problemami oraz uzyskać informacje związane z tokiem studiów. Studenci posiadają wgląd do swoich prac egzaminacyjnych.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego -ocena: w pełni

7.1) Zasady rekrutacji na kierunku "zarządzanie" określa uchwała rekrutacyjna. Limity rekrutacyjne określone są w osobnej uchwale Senatu. Na wysoką ocenę zasługuje konkursowy charakter postępowania kwalifikacyjnego, w którym brane są pod uwagę oceny na świadectwie dojrzałości i świadectwie ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. Sformułowane zasady rekrutacji nie zawierają zapisów dyskryminujących, są wyczerpujące, oparte na kryteriach merytorycznych. Również ustalone limity przyjęć na I rok kierunku „zarządzanie” są realne i odpowiadają możliwościom realizacji procesu kształcenia. Proces rekrutacji nie dyskryminuje żadnej grupy kandydatów.

7.2) System oceny osiągnięć studentów jest obiektywny i powszechnie znany studentom. Przyjęte zasady oceniania uregulowane są w Regulaminie studiów, wynikają z zasad dyplomowania oraz zapisach w kartach poszczególnych przedmiotów. Struktura ocen z ostatniej sesji świadczy o dużym obiektywizmie oceny, ponieważ nie występują tendencje ani do zawyżania, ani do zaniżania ocen. Natomiast tendencja do zawyżania ocen występuje w odniesieniu do prac dyplomowych i egzaminu dyplomowego, szczególnie na studiach stacjonarnych.

7.3) Uczelnia w pełni wykorzystuje możliwości wynikające z systemu punktacji ECTS.

7.4) Uczelnia zapewnia studentom odpowiednią opiekę naukową i dydaktyczną oraz materialną

Kryterium 8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

8.1).

W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu system zapewnienia jakości kształcenia został ustalony i zatwierdzony Zarządzeniem Rektora nr 47/2010 z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Zarządzenie to określa politykę oraz procedury zapewnienia jakości, stworzenie mechanizmów stałego zarządzania, monitorowania i doskonalenia systemu.

Zarządzeniem nr 25/IV/2012 z dnia 24 października 2012 r. Rektor powołał Uczelniany Zespół ds. Wewnętrznego Systemu Oceny Jakości Kształcenia na kadencję 2012-2016, którego zadaniem ma być opracowanie harmonogramu realizacji działań zmierzających do doskonalenia jakości kształcenia w Uczelni, opracowanie projektów podstawowych narzędzi oceny, określenie formalnych mechanizmów zatwierdzania, monitorowania i poprawiania jakości kształcenia w zakresie organizacji kształcenia, programów kształcenia, nauczania, oceniania kształcenia, a także nadzór merytoryczny i współpraca z zespołami wydziałowymi. Jego przewodniczącym jest Rektor Uczelni.

Senat Uchwałą Nr 76/IV/2012 z dnia 8 listopada 2012 r. zatwierdziła harmonogram zadań związanych z wdrażaniem i doskonaleniem Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w roku akademickim 2012/2013.

Podstawowe procedury i dokumenty systemu zarządzania jakością kształcenia zawierają uchwały Senatu oraz zarządzenia Rektora, co należy ocenić pozytywnie, ponieważ konstytuują system zapewnienia jakości w uczelni i na wydziałach.

Aktualnie Rada Wydziału Zarządzania Uchwałą nr 22/2012 z dnia 10 października 2012 r. powołała 11 osobowy Zespół do Spraw Jakości Kształcenia w Wydziale Zarządzania. Jego podstawowe zadania to opracowanie harmonogramu realizacji działań zmierzających do doskonalenia jakości kształcenia w każdym roku akademickim, określenie mechanizmów zatwierdzania i monitorowania i poprawiania jakości kształcenia w zakresie organizacji kształcenia, programów kształcenia, nauczania i oceniania kształcenia, inicjowanie i organizowanie działań związanych z podnoszeniem jakości kształcenia w środowisku akademickim oraz sporządzanie corocznych sprawozdań. Realizując postanowienia tej uchwały Zespół przedstawił, a Rada Wydziału zatwierdziła (Uchwałą nr 24/2012 z dnia 12 listopada 2012 r.) harmonogram zadań związanych z wdrażaniem i doskonaleniem Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Zarządzania. W celu prawidłowej realizacji zadań wynikających z konieczności zapewnienia właściwego poziomu jakości kształcenia powołany został Zespół ds. Dostosowania Programów Kształcenia oraz Efektów Kształcenia do Krajowych Ram Kwalifikacji Szkolnictwa Wyższego oraz Do spraw Określenia Efektów Kształcenia i Programów na Studiach Podyplomowych.

Na obecnym etapie na Wydziale brak jest dokumentacji potwierdzającej funkcjonowanie powołanego Zespołu (protokoły z posiedzeń). Wyniki analizy pracy Zespołu powinny być analizowane przez Radę Wydziału.

Aktualnie na mocy Uchwały Nr 9/2012 Rada Wydziału Zarządzania z dnia 28 maja 2012 r. zatwierdziła programy kształcenia dla specjalności realizowanych na ocenianym kierunku studiów, zaś Uchwałą nr 13/2012 z dnia 28 czerwca 2012 r. zatwierdzone zostały plany studiów na kierunku zarządzanie dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych rozpoczynających się od roku akademickiego 2012/2013.

Wskazane jest zwrócenie większej uwagi na jakość kształcenia realizowanego na poszczególnych kierunkach studiów oraz publikowania efektów pracy Zespołu oraz formułowanie wniosków dotyczących zapewnienia jakości kształcenia. Wyniki badania jakości studiów na kierunku powinny być publikowane.

Zwraca się również uwagę na fakt, iż protokoły z posiedzeń Rady Wydziału są bardzo lakoniczne i zawierają jedynie wyniki głosowania podejmowanych uchwał. Brak wniosków, dyskusji etc.

8.2).

W oparciu o rozmowę z przedstawicielami samorządu studentów należy stwierdzić, że studenci są zainteresowani zagadnieniem jakości kształcenia i włączają się w wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. Pomimo iż studenci uważają, że jakość nauczania jest zadowalająca, widzą elementy, które należy usprawnić. Przykładem jest praca nad formę ankiety ewaluacyjnej oraz działania, aby wyniki ankietyzacji były publikowane oraz miały większy wpływ na nauczycieli akademickich. Zdaniem przedstawicieli samorządu istotny jest również monitoring losów absolwentów, który pomógłby modyfikować programy studiów zgodnie z oczekiwaniami pracodawców.

Pozytywnie należy ocenić szkolenia dla studentów pierwszego roku, podczas których przedstawiciel studentów oprócz przedstawiania praw i obowiązków studenta oraz podstaw funkcjonowania Uczelni informuje studentów o ankietyzacji, możliwości zmian programu studiów i wynikającym z tego wpływie na jakość kształcenia.

Na ocenianym kierunku od roku 2011, po każdej sesji egzaminacyjnej odbywa się proces ankietyzacji dotyczący prowadzonych na kierunku zajęć. Studenci w ankiecie oceniają w skali od 2 do 5 przygotowanie nauczyciela do zajęć dydaktycznych, umiejętność przekazywania materiału, korelację między zajęciami a wymaganiami końcowymi, obiektywność oceniania, kulturę w kontaktach ze studentami, obowiązkowość prowadzącego zajęcia.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci proces ankietyzacji uznali za powszechny. Wszyscy przynajmniej raz wypełniali przeprowadzaną w Uczelni ankietę ewaluacyjną. Jednakże studenci zauważyli, że nie otrzymali żadnych informacji o jej wynikach, ani o działaniach podjętych przez Władze w związku z rezultatami ankiety. Studenci nie zauważyli także żadnych zmian w nastawieniu pracowników naukowych w związku z prowadzoną ankietyzacją.

Ponadto zwrócili również uwagę na brak jakiegokolwiek informacji na temat losów absolwentów, co jest dla nich interesujące, zwłaszcza jeśli Uczelnia nie uruchomi studiów II stopnia na kierunku zarządzanie

Przedstawiciele samorządu studentów nie posiadają wiedzy o działaniach podejmowanych przez Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z przedłożoną dokumentacją, studenci mają zapewniony udział przedstawicieli w Senacie Uczelni oraz w Radzie Wydziału, spełniając wymóg art. 61 ust.3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Samorząd studencki deleguje swoich przedstawicieli także do prac w Komisjach Dyscyplinarnych, Konwencie oraz do prac w Komisji ds. Kształcenia i w Uczelnianym Zespole ds. Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia. Po dokonaniu analizy protokołów z posiedzeń Rady Wydziału należy stwierdzić, że niezależnie od działalności nieformalnej, aktywność studentów w pracach organu kolegialnego jest znikoma. Zgodnie z wymogiem art. 161 ust.2. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym regulamin studiów jest uzgadniany z samorządem studenckim.

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	działalność naukowa	działalność między-narodowa	organizacja kształcenia
Wiedza	+/-	+/-	+	+	+	+
umiejętności	+/-	+/-	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+/-	+/-	+	+	+	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego - ocena: znacząco

8.1) W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu system zapewnienia jakości kształcenia uchwalony został w 2010 r. System ten określa politykę oraz procedury zapewnienia jakości, formułuje mechanizmy stałego zarządzania, monitorowania i doskonalenia systemu, ale skuteczność procedur jest na niskim poziomie, o czym świadczą opisane wyżej nieprawidłowości.

8.2) Studenci są włączani w Wewnętrzny System Jakości Kształcenia poprzez Samorząd Studencki oraz proces ankietyzacji. W pracach Komisji ds. Kształcenia uczestniczy dwóch przedstawicieli studentów, w tym również przedstawicielka ocenianego kierunku.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco (6)	w pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1. koncepcja rozwoju kierunku		X			
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		
3. program studiów			X		
4. zasoby kadrowe			X		
5. infrastruktura dydaktyczna		X			
6. prowadzenie badań naukowych	nie dotyczy (znacząco)				
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

Program studiów według KRK na kierunku „zarządzanie” zawiera wszystkie niezbędne elementy. Dobór treści kształcenia oraz stosowane metody dydaktyczne umożliwiające osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia dla kierunku "zarządzanie". Treści kształcenia na specjalnościach „Finanse publiczne i polityka fiskalna”, „Administracja i gospodarka samorządowa”, „Zarządzanie działalnością socjalną”, „Gospodarowanie nieruchomościami” oraz „Zarządzanie mediami” odbiegają od dziedzin i dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia, tak jak określono to w programie studiów. Treści ww. specjalności odnoszą się do innych dziedzin (m.in. nauki społeczne, nauki prawne) a nawet do innych obszarów (obszar sztuki - „Zarządzanie mediami”).

Obsada zajęć na kierunku „zarządzanie” nie budzi istotnych zastrzeżeń, za wyjątkiem niektórych wykładów prowadzonych przez osoby z tytułem zawodowym magistra. W ramach zaleceń poprzedniej akredytacji uwzględniono część uwag, ale zmianie powinna ulec obsada wykładów, w szczególności należących do modułu przedmiotów podstawowych i kierunkowych, które są prowadzone przez magistrów.